EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

دلائل أقسام التوحيد

Dalā'il aqsām al-tawḥīd

DOVEZILE TAWḤĪD-ULUI

ʿAbd al-Razzāq
al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

Dovezile categoriilor tawḥīd-ului

المختصر المفيد في بيان دلائل أقسام التوحيد

Dalāʾil aqsām al-tawḥīd

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: المختصر المفيد في بيان دلائل أقسام التوحيد
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Ediția-sursă: Maktabat Ibn al-Qayyim, Kuweit, ediția I, 1430 H / 2009.
Textul arab coranic: Tanzil Quran Text (Uthmani 1.1), CC BY 3.0 — tanzil.net.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Introducere 1
Prezentarea pe scurt a categoriilor tawḥīd-ului 2
Prima categorie: unicitatea lui Allah în stăpânire 2
A doua categorie: unicitatea Numelor și Însușirilor 2
A treia categorie: unicitatea adorării 3
Contrariile acestor categorii 4
Recunoașterea unicității stăpânirii nu este suficientă 6
Unele dovezi ale celor trei categorii 12
1. Dovezi pentru unicitatea stăpânirii 12
2. Dovezi pentru unicitatea adorării 15
3. Dovezi pentru unicitatea Numelor și Însușirilor 17
Versete care cuprind cele trei categorii ale tawḥīd-ului 19
Pomeniri și rugi care cuprind categoriile tawḥīd-ului 31
Întregul Coran afirmă acest tawḥīd 41
Împărțirea tawḥīd-ului: un adevăr al religiei cunoscut prin cercetarea textelor 45
Mărturisirea tawḥīd-ului dovedește această împărțire 62
Cum arată „Nu există putință și nici putere decât prin Allah” categoriile tawḥīd-ului 66
Mărturii ale înaintașilor despre aceste categorii 69
Glosar 86
Bibliografie 87
Indice 88

Introducere

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor, iar sfârșitul bun le este rezervat celor care se tem de El. Binecuvântarea și pacea fie asupra întâiului dintre trimiși, alesul Domnului lumilor, Profetul nostru Muḥammad, precum și asupra familiei și tuturor companionilor săi.

Acestea fiind spuse:

Aceasta este o scurtă epistolă, alcătuită din câteva pagini, care prezintă unele argumente și dovezi privind categoriile tawḥīd-ului și corectitudinea împărțirii lui în trei categorii: tawḥīd al-rubūbiyya, tawḥīd al-ulūhiyya și tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt. Am rezumat-o din cartea mea în care am răspuns celui care a contestat această împărțire, dând curs dorinței mai multor oameni de seamă. Îl rog pe Allah ca, prin harul și generozitatea Sa, să facă folositoare această sinteză și lucrarea din care provine.

Prezentarea pe scurt a categoriilor tawḥīd-ului

Prima categorie: unicitatea lui Allah în stăpânire
Tawḥīd al-rubūbiyya constă în recunoașterea faptului că Allah Preaînaltul este Domnul fiecărui lucru, Stăpânul, Creatorul și Dătătorul său de hrană; că El dă viață și moarte, aduce folosul și vătămarea și este Singurul care răspunde rugii atunci când omul se află la nevoie. Întreaga cârmuire Îi aparține și în Mâna Sa se află tot binele. El are putere asupra oricărui lucru și nu are niciun asociat în acestea. Credința în predestinare este inclusă aici.

A doua categorie: unicitatea Numelor și Însușirilor
Tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt constă în recunoașterea faptului că Allah cunoaște orice lucru și are putere asupra oricărui lucru; că El este Cel Veșnic Viu, Cel care susține întreaga existență, pe Care nu-L cuprind nici ațipirea, nici somnul. Voința Sa se împlinește și înțelepciunea Sa este desăvârșită. El este Cel care aude și vede totul, Cel Blând și Îndurător; S-a înălțat deasupra Tronului și are întreaga împărăție în stăpânirea Sa. El este Regele, Cel Preasfânt, Cel lipsit de orice cusur, Cel care dă siguranță, Veghetorul, Atotputernicul, Cel Atotstăpânitor și Cel demn de toată măreția. Slăvit este Allah, mai presus de ceea ce Îi asociază! La fel stau lucrurile și cu celelalte Nume frumoase și Însușiri înalte. Trebuie să avem o credință fermă în ele, fără deformarea sensului, fără negare, fără a le atribui un anumit *„cum”* și fără a le asemăna cu însușirile făpturilor.

A treia categorie: unicitatea adorării

Temelia tawḥīd al-ulūhiyya este consacrarea adorării numai lui Allah Preaînaltul: iubirea, teama, speranța, încrederea, dorința arzătoare, frica plină de venerație și ruga se îndreaptă numai spre Allah. Toate actele de adorare, văzute și lăuntrice, Îi sunt consacrate numai Lui, fără niciun asociat. Nimic din ele nu trebuie îndreptat spre altcineva: nici spre un înger apropiat, nici spre un profet trimis, cu atât mai puțin spre altcineva. Acesta este tawḥīd-ul cuprins în cuvintele lui Allah, Binecuvântat și Preaînaltul:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

Numai pe Tine Te adorăm și numai Ție Îți cerem ajutorul.
Coran 1:5

El este începutul și sfârșitul religiei, realitatea ei lăuntrică și înfățișarea ei văzută. El este cel dintâi și cel din urmă lucru la care au chemat trimișii și reprezintă sensul mărturisirii *„Lā ilāha illā Allāh”*. Căci ilāh este Cel luat drept Dumnezeu și adorat cu iubire, teamă plină de venerație, cinstire, preamărire și toate formele adorării. Pentru acest tawḥīd au fost create făpturile, au fost trimiși mesagerii și au fost pogorâte Cărțile. Prin el, oamenii s-au împărțit în credincioși și necredincioși, în fericiții locuitori ai Paradisului și în nefericiții locuitori ai Focului.

Contrariile acestor categorii

Fiecare dintre aceste trei categorii are un contrariu. „Dacă ai înțeles că tawḥīd al-rubūbiyya înseamnă recunoașterea faptului că Allah Preaînaltul este Creatorul, Dătătorul de hrană, Cel care dă viață și moarte, Cel care rânduiește toate lucrurile și dispune de toate făpturile Sale, fără niciun asociat în stăpânirea Sa, atunci contrariul lui este credința robului că, alături de Allah, mai există cineva care dispune de lucrurile pe care numai Allah, Mărețul și Preaînaltul, le poate împlini.

Dacă ai înțeles că tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt înseamnă ca Allah să fie chemat prin Numele cu care El Însuși S-a numit, să-I fie atribuite Însușirile prin care El Însuși S-a descris și prin care L-a descris Trimisul Său, Muḥammad ﷺ, și să fie exclusă orice asemănare ori comparare a Lui cu făpturile, atunci contrariul lui constă în două lucruri, reunite sub numele de abatere de la adevăr — ilḥād:

Primul: negarea acestor Însușiri ale lui Allah, Mărețul și Preaînaltul, și lipsirea Lui de Însușirile desăvârșirii și de atributele măreției Sale, statornicite în Coran și în Sunna.
Al doilea: asemănarea Însușirilor lui Allah Preaînaltul cu însușirile făpturilor Sale. Allah Preaînaltul a spus:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

Nu este nimic asemenea Lui, iar El este Cel care aude și vede totul.
Coran 42:11, fragment

Allah Preaînaltul a mai spus:

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِۦ عِلْمًا﴾

El știe ceea ce se află înaintea lor și ceea ce se află în urma lor, iar ei nu-L pot cuprinde cu știința lor.

Coran 20:110

Dacă ai înțeles că tawḥīd al-ulūhiyya înseamnă adorarea numai a lui Allah Preaînaltul, prin toate formele de adorare, și respingerea adorării oricui altcuiva în afară de Allah, Binecuvântat și Preaînaltul, atunci contrariul lui este îndreptarea oricărei forme de adorare spre altcineva decât Allah, Mărețul și Preaînaltul. Acesta este lucrul care predomină la majoritatea politeiștilor și în privința lui a avut loc înfruntarea dintre toți trimișii și comunitățile lor."[1]

1 Maʿārij al-qabūl, de șeicul Ḥāfiẓ al-Ḥakamī, vol. 1, p. 418.

Recunoașterea unicității stăpânirii nu este suficientă

Allah, Slăvitul, a relatat în Cartea Sa că politeiștii recunosc tawḥīd al-rubūbiyya. Allah Preaînaltul a spus:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

Spune: „Cine vă dă hrană din cer și de pe pământ? Cine stăpânește auzul și vederea? Cine îl scoate pe cel viu din cel mort și îl scoate pe cel mort din cel viu? Și cine rânduiește toate lucrurile?" Ei vor răspunde: „Allah!" Spune atunci: „Oare nu vă temeți?"

Coran 10:31

El a mai spus:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ﴾

Dacă îi întrebi cine i-a creat, vor răspunde, cu siguranță: „Allah!"

Coran 43:87, fragment

Și a mai spus:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ مِنۢ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ﴾

Dacă îi întrebi cine a pogorât apă din cer, dând prin ea viață pământului după moartea lui, vor răspunde, cu siguranță: „Allah!”

Coran 29:63, fragment

Allah Preaînaltul a spus:

﴿أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾

Cine răspunde celui aflat la nevoie, când Îl cheamă, înlătură răul și vă face urmași pe pământ? Există vreun dumnezeu alături de Allah? Puțin luați aminte!

Coran 27:62

Ei Îl cunoșteau, așadar, pe Allah și recunoșteau stăpânirea Sa, împărăția Sa și puterea Sa de a supune. Cu toate acestea, această recunoaștere nu le folosește și nu îi salvează. Cauza este tocmai faptul că Îi asociază pe alții în unicitatea adorării, care reprezintă sensul mărturisirii *„Lā ilāha illā Allāh”*. De aceea, Allah Preaînaltul a spus despre ei:

﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا وَهُم مُّشْرِكُونَ﴾

Cei mai mulți dintre ei nu cred în Allah decât asociindu-I pe alții.

Coran 12:106

Ibn ʿAbbās a spus: *„O parte din credința lor constă în faptul că, dacă sunt întrebați: «Cine a creat cerul? Cine a creat pământul? Cine a creat munții?», ei răspund: «Allah», deși sunt politeiști."*

ʿIkrima a spus: *„Îi întrebi: «Cine i-a creat pe ei și cine a creat cerurile și pământul?», iar ei spun: «Allah». Aceasta este credința lor în Allah, în vreme ce ei adoră pe altcineva în afara Lui."*

Mujāhid a spus: *„Credința lor constă în cuvintele: «Allah ne-a creat, ne dă hrană și ne dă moartea». Aceasta este o credință însoțită de asociere, prin adorarea altcuiva."*

ʿAbd al-Raḥmān ibn Zayd ibn Aslam a spus: „Nu există nimeni care să adore pe altcineva alături de Allah fără să creadă în Allah și să-L recunoască drept Domnul său, Creatorul său și Dătătorul său de hrană, în vreme ce Îi asociază pe alții. Nu vezi cum a spus Ibrāhīm:

﴿قَالَ أَفَرَءَيْتُم مَّا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ
أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُمُ ٱلْأَقْدَمُونَ
فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّىٓ إِلَّا رَبَّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

El a spus: „Ați văzut ceea ce adorați voi și strămoșii voștri cei din vechime? Ei îmi sunt dușmani, în afară de Domnul lumilor."

Coran 26:75–77

El știa că ei Îl adorau pe Domnul lumilor alături de celelalte lucruri pe care le adorau. A spus: «Nimeni nu Îi asociază pe alții fără să creadă în El. Nu vezi cum spuneau arabii:

لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك، إلا شريكًا هو لك، تملكه وما ملك

Îți răspund chemării, Allah, Îți răspund chemării! Îți răspund chemării, nu ai niciun asociat, în afară de un asociat care Îți aparține: Tu îl stăpânești pe el și tot ceea ce stăpânește el.

Politeiștii spuneau aceste cuvinte.»"[2]
Allah, Binecuvântat și Preaînaltul, a mai spus:

﴿فَلَا تَجْعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

Așadar, nu-I faceți lui Allah semeni, de vreme ce știți!
Coran 2:22, fragment

Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, a spus: *„Adică: nu-I asociați lui Allah alți semeni, care nu aduc nici folos, nici vătămare, în vreme ce știți că nu aveți alt Domn care să vă dea hrană în afara Lui. Știți că unicitatea Lui, la care vă cheamă Trimisul ﷺ, este adevărul în care nu există îndoială."*

Qatāda a spus: *„Adică știți că Allah v-a creat pe voi și a creat cerurile și pământul, apoi Îi faceți semeni!"*[3]

2 Vezi Jāmiʿ al-bayān, vol. 13, pp. 77–79.
3 Vezi Jāmiʿ al-bayān, vol. 1, p. 164.

Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, a transmis de la Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, că, în explicarea cuvintelor lui Allah Preaînaltul:

﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَجَعَلَ ٱلظُّلُمَـٰتِ وَٱلنُّورَ ۖ ثُمَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ﴾

Lauda Îi aparține lui Allah, Cel care a creat cerurile și pământul și a făcut întunericurile și lumina. Cu toate acestea, cei care nu cred Îi pun Domnului lor egali.

Coran 6:1

el a spus: *„Înseamnă că M-au pus pe aceeași treaptă cu pietrele și idolii din creația Mea, după ce recunoscuseră binefacerile Mele și stăpânirea Mea."*[4]

Printre dovezile că politeiștii recunoșteau stăpânirea lui Allah se numără și cuvintele lor. Astfel, Zuhayr ibn Abī Sulmā a spus în celebra sa Muʿallaqa:

فلا تكتمن الله ما في نفوسكم ليخفى فمهما يكتم الله يعلم

يؤخر فيوضع في كتاب فيدخر ليوم حساب أو يعجل فينقم

Nu-I ascundeți lui Allah ceea ce aveți în suflete, crezând că va rămâne tăinuit: orice ar fi ascuns, Allah știe.
Se amână, se înscrie într-o Carte și se păstrează pentru Ziua socotelii; sau se grăbește, iar El pedepsește.

Ibn Kathīr a spus, după ce a citat aceste două versuri: *„Acest poet din perioada de dinaintea Islamului a recunoscut existența Creatorului, cunoașterea Sa despre fiecare amănunt, întoarcerea la viață, răsplata și consemnarea faptelor în înscrisuri pentru Ziua*

4 Ighāthat al-lahfān, de Ibn al-Qayyim, vol. 2, p. 226.

Învierii.”[5]
Ibn Jarīr a spus: „Au fost recitate și aceste cuvinte ale unuia dintre ignoranții din perioada de dinaintea Islamului:

ألا ضربت تلك الفتاة هجينها

ألا قضب الرحمن ربي يمينها

Fata aceea l-a lovit pe cel de obârșie amestecată al ei!
Fie ca Cel Milostiv, Domnul meu, să-i taie dreapta!

Salāma ibn Jandal al-Ṭahawī a spus:

عجلتم علينا عجلتنا عليكم

وما يشأ الرحمن يعقد ويطلق

V-ați repezit asupra noastră, iar noi ne-am repezit asupra voastră;
Cel Milostiv leagă și dezleagă după voia Sa.”[6]

Dovezile în această privință sunt numeroase. Cu toate acestea, ei sunt politeiști, pentru că adoră pe altcineva alături de Allah.

5 Tafsīr Ibn Kathīr, vol. 4, p. 228.
6 Jāmiʿ al-bayān, vol. 1, p. 58.

Unele dovezi ale celor trei categorii

Aceste trei categorii ale tawḥīd-ului au numeroase dovezi și argumente nenumărate în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său ﷺ. Le cunoaște oricine are chiar și o minimă familiarizare cu textele Coranului și Sunnei. Ba chiar cel care știe pe dinafară Fātiḥa Cărții[7] și Sura al-Nās găsește în ele o dovadă atât de clară și un argument atât de limpede în sprijinul acestei împărțiri, încât îi sunt de ajuns și îi aduc lămurire. Mai mult, ea este unul dintre marile adevăruri religioase statornicite în Coran și Sunna.

1. Dovezi pentru unicitatea stăpânirii
Printre dovezile pentru tawḥīd al-rubūbiyya se numără cuvintele lui Allah, Binecuvântat și Preaînaltul:

﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor.
Coran 1:2

Precum și cuvintele Sale:

﴿أَلَا لَهُ ٱلْخَلْقُ وَٱلْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Ale Lui sunt creația și porunca! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!
Coran 7:54, fragment

7 Vezi Madārij al-sālikīn, de Ibn al-Qayyim, vol. 1, p. 24 și paginile următoare, secțiunea „Cuprinderea în această sură a celor trei categorii ale tawḥīd-ului”.

Allah Preaînaltul a spus:

﴿قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ قُلِ ٱللَّهُ﴾

Spune: „Cine este Domnul cerurilor și al pământului?” Spune: „Allah!”

Coran 13:16, fragment

Allah Preaînaltul a mai spus:

﴿قُل لِّمَنِ ٱلۡأَرۡضُ وَمَن فِيهَآ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
سَيَقُولُونَ لِلَّهِۚ قُلۡ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
قُلۡ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلسَّبۡعِ وَرَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ
سَيَقُولُونَ لِلَّهِۚ قُلۡ أَفَلَا تَتَّقُونَ
قُلۡ مَنۢ بِيَدِهِۦ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيۡءٖ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيۡهِ
إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
سَيَقُولُونَ لِلَّهِۚ قُلۡ فَأَنَّىٰ تُسۡحَرُونَ﴾

Spune: „Cui îi aparțin pământul și cei care se află pe el, dacă știți?”
Vor răspunde: „Lui Allah!” Spune: „Oare nu vă aduceți aminte?”
Spune: „Cine este Domnul celor șapte ceruri și Domnul Tronului măreț?”
Vor răspunde: „Lui Allah!” Spune: „Oare nu vă temeți?”
Spune: „În Mâna cui se află stăpânirea tuturor lucrurilor, El fiind Cel care dă ocrotire, iar împotriva Lui nimeni nu poate da ocrotire, dacă știți?”
Vor răspunde: „Lui Allah!” Spune: „Atunci, cum de sunteți vrăjiți?”
Coran 23:84–89

Și cuvintele Sale:

﴿ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ ۖ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Acesta este Allah, Domnul vostru! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!

Coran 40:64, fragment

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَىْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ﴾

Allah este Creatorul oricărui lucru și El veghează asupra oricărui lucru.

Coran 39:62

Și alte asemenea versete.

2. Dovezi pentru unicitatea adorării

Printre dovezile pentru tawḥīd al-ulūhiyya se numără cuvintele lui Allah, Binecuvântat și Preaînaltul:

﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ﴾

Lauda Îi aparține lui Allah.

Coran 1:2, fragment

Căci numele *„Allah”* Îl desemnează pe Cel căruia I se consacră adorarea, pe Cel adorat. De asemenea, cuvintele Sale:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

Numai pe Tine Te adorăm și numai Ție Îți cerem ajutorul.

Coran 1:5

Și cuvintele Sale:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعۡبُدُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُمۡ وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ﴾

O, oameni, adorați-L pe Domnul vostru, Cel care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea voastră, pentru ca să fiți cu frică de Allah!

Coran 2:21

Și cuvintele Sale:

﴿فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ﴾

Adoră-L, așadar, pe Allah, consacrându-I numai Lui religia! Lui Allah Îi aparține religia curată! Iar cei care și-au luat ocrotitori în afara Lui spun: „Nu-i adorăm decât ca să ne apropie de Allah cât mai mult.”

Coran 39:2–3, fragmente

Și cuvintele Sale:

﴿قُلِ ٱللَّهَ أَعۡبُدُ مُخۡلِصٗا لَّهُۥ دِينِي فَٱعۡبُدُواْ مَا شِئۡتُم مِّن دُونِهِۦۗ﴾

Spune: „Pe Allah Îl ador, consacrându-I numai Lui religia. Așadar, adorați ce vreți în afara Lui!”

Coran 39:14–15, fragment

Și cuvintele Sale:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ
وَيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَذَٰلِكَ دِينُ ٱلۡقَيِّمَةِ﴾

Și nu li se poruncise decât să-L adore pe Allah, consacrându-I numai Lui religia, cu dreaptă credință, să împlinească rugăciunea și să dea zakāt-ul. Aceasta este religia cea dreaptă.

Coran 98:5

Și alte asemenea versete.

3. Dovezi pentru unicitatea Numelor și Însușirilor

Printre dovezile pentru tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt se numără cuvintele lui Allah, Binecuvântat și Preaînaltul:

﴿ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ﴾

Cel Milostiv, Cel Îndurător, Stăpânul Zilei Judecății.

Coran 1:3–4

Și cuvintele Celui Slăvit:

﴿قُلِ ٱدۡعُواْ ٱللَّهَ أَوِ ٱدۡعُواْ ٱلرَّحۡمَٰنَۖ أَيّٗا مَّا تَدۡعُواْ فَلَهُ
ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ﴾

Spune: „Chemați-L pe Allah sau chemați-L pe Cel Milostiv! Oricum L-ați chema, Lui Îi aparțin Numele cele mai frumoase.”

Coran 17:110, fragment

Și cuvintele Sale:

﴿هَلۡ تَعۡلَمُ لَهُۥ سَمِيّٗا﴾

Îi cunoști tu vreun semen?
Coran 19:65, fragment

Și cuvintele Sale:

﴿ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ لَهُ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ﴾

Allah! Nu există niciun dumnezeu în afara Lui! Lui Îi aparțin Numele cele mai frumoase.
Coran 20:8

Și cuvintele Sale:

﴿لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ﴾

Nu este nimic asemenea Lui, iar El este Cel care aude și vede totul.
Coran 42:11, fragment

Precum și încheierea Surei al-Ḥaṣr și alte asemenea versete.

Versete care cuprind cele trei categorii ale tawḥīd-ului

Printre versetele care reunesc cele trei categorii ale tawḥīd-ului se numără următoarele:

1. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيۡءٖ مِّنۡ عِلۡمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَۚ وَسِعَ كُرۡسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفۡظُهُمَاۚ وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ﴾

Allah! Nu există niciun dumnezeu în afara Lui, Cel Veșnic Viu, Cel care susține întreaga existență! Nu-L cuprind nici ațipirea, nici somnul. Ale Lui sunt toate cele din ceruri și cele de pe pământ. Cine poate mijloci la El fără îngăduința Sa? El știe ceea ce se află înaintea lor și ceea ce se află în urma lor, iar ei nu cuprind nimic din știința Sa decât ceea ce voiește El. Kursī-ul Său cuprinde cerurile și pământul, iar păzirea lor nu-L împovărează. El este Cel Preaînalt, Cel Măreț.

Coran 2:255

Acest verset nobil și binecuvântat este alcătuit din zece propoziții. El cuprinde afirmarea unicității lui Allah, slăvirea și preamărirea Sa și arată că numai El are desăvârșirea și măreția, lucruri care îi asigură celui care îl citește ocrotirea și protecția de care are nevoie. În el se află cinci dintre Numele frumoase ale lui Allah și mai mult de douăzeci dintre Însușirile Sale. Începe prin a arăta că numai Allah are dreptul de a fi adorat și că este neîntemeiată divinitatea oricui altcuiva în afara Lui. Apoi amintește viața desăvârșită a lui Allah, pe care nu o atinge pieirea, și faptul că El este al-Qayyūm: există prin Sine Însuși și rânduiește treburile făpturilor Sale. Amintește că El, Slăvitul, este mai presus de însușirile de neajuns, precum ațipirea și somnul.

Versetul arată întinderea stăpânirii Sale și că toți cei din ceruri și de pe pământ sunt robii Săi, aflați sub puterea și autoritatea Sa. Printre dovezile măreției Sale, amintește că nimeni dintre făpturi nu poate mijloci la El decât după îngăduința Sa. Afirmă Însușirea științei lui Allah Preaînaltul și faptul că știința Sa cuprinde orice lucru cunoscut: El știe ceea ce a fost, ceea ce va fi și cum ar fi ceea ce nu s-a întâmplat, dacă s-ar întâmpla. Arată măreția lui Allah prin măreția făpturilor Sale: dacă Kursī-ul, care este una dintre făpturile Sale, cuprinde cerurile și pământul, atunci cum este Creatorul cel Slăvit și Domnul cel Măreț?

Versetul arată desăvârșirea puterii lui Allah. Puterea Sa este atât de desăvârșită, încât păzirea cerurilor și pământului nu-L împovărează, adică nu-I este grea. Apoi versetul se încheie prin amintirea a două Nume măreațe ale lui Allah: al-ʿAliyy și al-ʿAẓīm. Prin ele se afirmă înălțimea Lui în Ființă, în rang și în puterea de a

supune, precum și măreția Sa. Trebuie să credem că toate înțelesurile măreției și slavei Îi aparțin lui Allah și că nimeni în afara Lui nu merită preamărirea, mărirea și cinstirea.

Acesta este, pe scurt, cuprinsul versetului. Este un verset măreț prin înțelesurile înalte, semnificațiile adânci și cunoștințele de credință pe care le cuprinde, lucruri care arată măreția și înalta sa însemnătate.[8]

2. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۚ وَٱللَّهُ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ﴾

Spune: „Adorați în afara lui Allah ceva care nu are putere să vă aducă nici vătămare, nici folos? Allah este Cel care aude totul, Cel care știe totul.”

Coran 5:76

8 Vezi cartea mea Āyat al-kursī wa-barāhīn al-tawḥīd, pp. 14–15.

3. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَٰلِقُ كُلِّ شَىْءٍ
فَٱعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ
لَّا تُدْرِكُهُ ٱلْأَبْصَٰرُ وَهُوَ يُدْرِكُ ٱلْأَبْصَٰرَ ۖ وَهُوَ
ٱللَّطِيفُ ٱلْخَبِيرُ﴾

Acesta este Allah, Domnul vostru! Nu există niciun dumnezeu în afara Lui, Creatorul oricărui lucru. Așadar, adorați-L! El veghează asupra oricărui lucru.
Privirile nu-L cuprind, dar El cuprinde toate privirile. El este Cel Subtil, Cel Bineștiutor.
Coran 6:102–103

4. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۖ يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۖ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا
مِنۢ بَعْدِ إِذْنِهِۦ ۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾

Domnul vostru este Allah, Cel care a creat cerurile și pământul în șase zile, apoi S-a înălțat deasupra Tronului, rânduind toate lucrurile. Nimeni nu poate mijloci decât după îngăduința Sa. Acesta este Allah, Domnul vostru; adorați-L, așadar! Oare nu luați aminte?

Coran 10:3

5. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِن
فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ
وَإِن يَمْسَسْكَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ
بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهِۦ ۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ
وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ﴾

Și nu chema în afara lui Allah ceva care nu-ți aduce nici folos, nici vătămare! Dacă ai face-o, ai fi atunci dintre cei nedrepți.
Iar dacă Allah te atinge cu un necaz, nimeni nu-l poate înlătura în afara Lui; iar dacă îți voiește un bine, nimeni nu poate opri harul Său. El îl dăruiește cui voiește dintre robii Săi. El este Atotiertătorul, Cel Îndurător.

Coran 10:106–107

6. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ مُنذِرٌ ۖ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا ٱللَّهُ ٱلْوَٰحِدُ ٱلْقَهَّارُ
رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفَّٰرُ﴾

Spune: „Eu sunt doar un prevenitor și nu există niciun dumnezeu în afara lui Allah, Unicul, Cel Atotbiruitor, Domnul cerurilor, al pământului și al celor dintre ele, Atotputernicul, Cel Mult Iertător.”

Coran 38:65–66

7. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿هُوَ ٱلْحَىُّ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱدْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ ۗ ٱلْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

El este Cel Veșnic Viu, nu există niciun dumnezeu în afara Lui. Chemați-L, așadar, consacrându-I numai Lui religia! Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor.

Coran 40:65

8. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿وَمَا ٱخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَىْءٍ فَحُكْمُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ
رَبِّى عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ
فَاطِرُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَٰجًا
وَمِنَ ٱلْأَنْعَٰمِ أَزْوَٰجًا ۖ يَذْرَؤُكُمْ فِيهِ ۚ لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ
وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

Orice ar fi lucrul în privința căruia nu sunteți de acord, judecarea lui Îi aparține lui Allah. Acesta este Allah, Domnul meu! În El îmi pun încrederea și la El mă întorc.
Făcătorul cerurilor și al pământului! V-a făcut perechi dintre voi înșivă și perechi dintre vite. Prin aceasta vă înmulțește. Nu este nimic asemenea Lui, iar El este Cel care aude și vede totul.
Coran 42:10–11

9. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿فَلِلَّهِ ٱلْحَمْدُ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَرَبِّ ٱلْأَرْضِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ
وَلَهُ ٱلْكِبْرِيَآءُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ
ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ﴾

Așadar, lui Allah Îi aparține lauda, Domnul cerurilor și Domnul pământului, Domnul lumilor!
A Lui este măreția în ceruri și pe pământ. El este Atotputernicul, Cel Înțelept.

Coran 45:36–37

10. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِى لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ۖ هُوَ
ٱلرَّحْمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ
هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِى لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْمَلِكُ ٱلْقُدُّوسُ ٱلسَّلَٰمُ ٱلْمُؤْمِنُ
ٱلْمُهَيْمِنُ ٱلْعَزِيزُ ٱلْجَبَّارُ ٱلْمُتَكَبِّرُ ۚ سُبْحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

هُوَ ٱللَّهُ ٱلْخَٰلِقُ ٱلْبَارِئُ ٱلْمُصَوِّرُ ۖ لَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ ۚ يُسَبِّحُ
لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿

El este Allah, Cel în afara Căruia nu există niciun dumnezeu, Cunoscătorul nevăzutului și al celor văzute. El este Cel Milostiv, Cel Îndurător.
El este Allah, Cel în afara Căruia nu există niciun dumnezeu: Regele, Cel Preasfânt, Cel lipsit de orice cusur, Cel care dă siguranță, Veghetorul, Atotputernicul, Cel Atotstăpânitor, Cel demn de toată măreția. Slăvit este Allah, mai presus de ceea ce Îi asociază!
El este Allah, Creatorul, Cel care dă ființă, Cel care dă chip făpturilor. Lui Îi aparțin Numele cele mai frumoase. Cele din ceruri și de pe pământ Îl slăvesc. El este Atotputernicul, Cel Înțelept.
Coran 59:22–24

11. Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَٱعْبُدْهُ وَٱصْطَبِرْ
لِعِبَٰدَتِهِۦ ۚ هَلْ تَعْلَمُ لَهُۥ سَمِيًّا﴾

Domnul cerurilor, al pământului și al celor dintre ele! Adoră-L, așadar, și fii statornic în adorarea Lui! Îi cunoști tu vreun semen?
Coran 19:65

Șeicul, eruditul ʿAbd al-Raḥmān ibn Saʿdī, Allah să aibă milă de el, explică astfel cele indicate de verset: „Versetul cuprinde principii mărețe: unicitatea stăpânirii, faptul că Allah Preaînaltul este Domnul fiecărui lucru, Creatorul, Dătătorul său de hrană și Rânduitorul său; precum și unicitatea adorării, faptul că El Preaînaltul este Dumnezeul adorat și că stăpânirea Sa impune să fie adorat numai El. De aceea, în cuvintele Sale:

﴿فَٱعۡبُدۡهُ﴾

Adoră-L, așadar!
Coran 19:65, fragment

Litera *„fā'"* folosită aici arată cauza. Altfel spus: așa cum El este Domnul oricărui lucru, tot astfel El este Cel care merită cu adevărat să fie adorat; așadar, adoră-L. Versetul cuprinde și statornicia în adorarea lui Allah Preaînaltul, care înseamnă strădania împotriva propriului suflet, deprinderea lui cu adorarea lui Allah și îndemnarea lui la aceasta. Aici intră cea mai înaltă formă a răbdării: răbdarea în împlinirea obligațiilor și a faptelor recomandate, precum și răbdarea în a se abține de la cele interzise și de la cele dezaprobate. Ba chiar intră aici și răbdarea în fața încercărilor, căci răbdarea în fața lor, lipsa nemulțumirii față de ele și mulțumirea față de Allah în privința lor fac parte dintre cele mai măreațe acte de adorare cuprinse în cuvintele Sale:

﴿وَٱصۡطَبِرۡ لِعِبَٰدَتِهِۦ﴾

Și fii statornic în adorarea Lui!
Coran 19:65, fragment

Versetul cuprinde și faptul că Allah Preaînaltul are Numele și Însușirile desăvârșite, că atributele Sale sunt măreațe și rangul Său este înalt. În acestea nu are niciunul asemenea Lui, niciun egal și niciun semen. El este Singurul care are desăvârșirea absolută, din

toate punctele de vedere și sub toate aspectele.”[9]

9 Al-Mawāhib al-rabbāniyya min al-āyāt al-qur’āniyya, pp. 44–45.

Pomeniri și rugi care cuprind categoriile tawḥīd-ului

Pomenirile prescrise și rugile transmise de la Profet ﷺ sunt o cale măreață și binecuvântată pentru înrădăcinarea tawḥīd-ului, reînnoirea legământului credinței, întărirea convingerii și a legăturii cu Allah, Atotputernicul și Mărețul. Ele cuprind recunoașterea binefacerilor Sale neîntrerupte și a darurilor Sale succesive, mulțumirea pentru harul, dărnicia, bunătatea și binefacerea Sa, refugiul numai la El și bizuirea numai pe El, nu pe altcineva. Prin ele, omul caută adăpost la Allah, Preaslăvitul, de îndemnurile diavolului, de răul propriului suflet, de răul fiecărei făpturi care poate face rău și de orice ispită, încercare sau nenorocire.

Ele afirmă unicitatea lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, desprinderea de asociere și curățirea de aceasta, precum și recunoașterea stăpânirii Sale, a divinității Sale, a Numelor și a Însușirilor Sale. Cel care se îngrijește de rugile transmise de la Profet ﷺ le rostește și recunoaște de multe ori că numai Allah, Atotputernicul și Mărețul, este Cel care dă moarte și viață, hrană și băutură, sărăcie și îndestulare, haine, binefaceri și călăuzire; că ale Lui sunt Numele cele mai frumoase și Însușirile preaînalte și că numai El merită să fie luat drept divinitate și adorat, ca omul să I se supună, să se smerească înaintea Lui și să-I consacre toate formele de adorare.

Pomenirea lui Allah, după cum spune marele învățat Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el —, este:

> *„Un pom care rodește cunoștințele și stările spre care se străduiesc cei care merg pe cale. Nu există altă cale de a culege roadele sale decât pomul pomenirii. Cu cât acel pom este mai*

mare și rădăcina sa mai bine înfiptă, cu atât rodul său este mai bogat. Pomenirea rodește toate treptele, de la trezire până la tawḥīd; ea este temelia fiecărei trepte, pe care acea treaptă este clădită, așa cum zidul se clădește pe temelia sa și acoperișul se sprijină pe zid."[10]

În cele ce urmează sunt amintite câteva rugi și pomeniri care cuprind cele trei categorii ale tawḥīd-ului.

1. Shaddād ibn Aws — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ a spus:

سَيِّدُ الِاسْتِغْفَارِ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. مَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

10 Al-Wābil al-ṣayyib, p. 132.

Cea mai de seamă cerere de iertare este să spui: „O, Allah, Tu ești Domnul meu, nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Tine! Tu m-ai creat și eu sunt robul Tău; rămân credincios legământului și făgăduinței Tale atât cât pot. Caut adăpost la Tine de răul pe care l-am săvârșit. Recunosc binefacerea Ta asupra mea și îmi recunosc păcatul, așa că iartă-mă, căci nimeni nu iartă păcatele în afară de Tine!" Cine o spune în timpul zilei, fiind pe deplin convins de ea, și moare în acea zi înainte de a se înserа, este dintre oamenii Paradisului; iar cine o spune noaptea, fiind pe deplin convins de ea, și moare înainte de a se face dimineață, este dintre oamenii Paradisului.[11]

Relatat de al-Bukhārī

2. ʿAbd Allāh ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că, atunci când se înserа, Profetul lui Allah ﷺ spunea:

كَانَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمْسَى قَالَ: أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمُلْكُ لِلَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ، وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ

11 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, 6306.

Am ajuns în seară, iar stăpânirea este a lui Allah și în această seară. Toată lauda I se cuvine lui Allah. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, fără niciun asociat. A Lui este stăpânirea și Lui I se cuvine lauda, iar El are putere asupra tuturor lucrurilor. Doamne, Îți cer binele din această noapte și binele de după ea și caut adăpost la Tine de răul din această noapte și de răul de după ea. Doamne, caut adăpost la Tine de lene și de neajunsurile bătrâneții. Doamne, caut adăpost la Tine de pedeapsa Focului și de pedeapsa mormântului.

Relatat de Muslim

Iar când se făcea dimineață, spunea în același fel, începând cu:

وَإِذَا أَصْبَحَ قَالَ ذَلِكَ أَيْضًا: أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ

Am ajuns în dimineață, iar stăpânirea este a lui Allah și în această dimineață.[12]

Relatat de Muslim

12 Ṣaḥīḥ Muslim, 2723.

3. Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Abū Bakr al-Ṣiddīq — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„O, Trimis al lui Allah, spune-mi ce cuvinte să rostesc dimineața și seara!”* El i-a spus:

أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مُرْنِي بِكَلِمَاتٍ أَقُولُهُنَّ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ. قَالَ: قُلْ: اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَشَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ

Spune: „O, Allah, Creator al cerurilor și al pământului, Cunoscător al celor nevăzute și al celor văzute, Domn și Stăpân al tuturor lucrurilor! Mărturisesc că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Tine. Caut adăpost la Tine de răul propriului meu suflet, de răul diavolului și de asocierea la care cheamă.”

Relatat de al-Tirmidhī și Abū Dāwūd

Într-o altă relatare se adaugă:

وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ

Și de a săvârși vreun rău împotriva mea ori de a-l aduce asupra unui musulman.

Relatat de al-Tirmidhī și Abū Dāwūd

El a spus:

قُلْهَا إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ، وَإِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ

Rostește-o dimineața și seara, precum și atunci când te așezi în pat.[13]

Relatat de al-Tirmidhī, Abū Dāwūd și alții

4. Al-Barāʾ ibn ʿĀzib — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ i-a spus:

إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ قُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ، فَإِنْ مِتَّ مِنْ لَيْلَتِكَ مِتَّ وَأَنْتَ عَلَى الْفِطْرَةِ، وَاجْعَلْهُنَّ مِنْ آخِرِ كَلَامِكَ

13 Jāmiʿ al-Tirmidhī, 3392 și 3529, și Sunan Abī Dāwūd, 5067 și 5083. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Tirmidhī, 2701.

Când mergi la culcare, fă abluțiunea ca pentru rugăciune, apoi întinde-te pe partea dreaptă și spune: „O, Allah, m-am supus Ție, mi-am îndreptat fața către Tine, Ți-am încredințat treburile mele și la Tine mi-am căutat sprijin, cu dorință și teamă față de Tine. Nu există refugiu și nici scăpare de Tine decât la Tine. Cred în Cartea Ta, pe care ai revelat-o, și în Profetul Tău, pe care l-ai trimis." Dacă mori în acea noapte, vei muri în starea firii înnăscute curate. Acestea să fie printre ultimele tale cuvinte.

Relatat de al-Bukhārī și Muslim

قَالَ: فَرَدَّدْتُهُنَّ لِأَسْتَذْكِرَهُنَّ فَقُلْتُ: آمَنْتُ بِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ

El a spus: „Le-am repetat pentru a le reține și am spus: «Cred în Trimisul Tău, pe care l-ai trimis.»"

Relatat de al-Bukhārī și Muslim

El a răspuns:

لَا، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ

Nu! «Și în Profetul Tău, pe care l-ai trimis.»[14]

Relatat de al-Bukhārī și Muslim

5. Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că, atunci când se așezau în pat, Trimisul lui Allah ﷺ le poruncea să spună:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا إِذَا أَخَذْنَا مَضْجَعَنَا أَنْ نَقُولَ: اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَرَبَّ الْأَرْضِ،

14 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, 6311, și Ṣaḥīḥ Muslim, 2710.

وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ

O, Allah, Domn al cerurilor, Domn al pământului și Domn al Tronului măreț, Domnul nostru și Domnul tuturor lucrurilor, Cel care despică bobul și sâmburele, Cel care a revelat Tora, Evanghelia și Criteriul! Caut adăpost la Tine de răul oricărei vietăți pe care Tu o ții de frunte. O, Allah, Tu ești Cel Dintâi și nimic nu este înaintea Ta. Tu ești Cel de pe Urmă și nimic nu este după Tine. Tu ești Cel Preaînalt și nimic nu este deasupra Ta. Tu ești Cel Apropiat și nimic nu este mai aproape decât Tine. Achită-ne datoria și scapă-ne de sărăcie![15]

Relatat de Muslim

15 Ṣaḥīḥ Muslim, 2713.

6. Abū Mūsā al-Ashʿarī — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ obișnuia să rostească această rugă:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَهَزْلِي، وَخَطَئِي وَعَمْدِي، وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

O, Allah, iartă-mi greșeala, neștiința și depășirea măsurii în treburile mele, precum și ceea ce Tu știi mai bine decât mine. O, Allah, iartă-mi ceea ce am făcut în serios și în glumă, din greșeală și cu bună știință, căci toate acestea se găsesc la mine. O, Allah, iartă-mi ceea ce am făcut înainte și ceea ce voi face mai târziu, ceea ce am ascuns și ceea ce am făcut pe față, precum și ceea ce Tu știi mai bine decât mine. Tu ești Cel care aduce înainte și Cel care lasă în urmă și Tu ai putere asupra tuturor lucrurilor.[16]

Relatat de al-Bukhārī și Muslim

16 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, 6398, și Ṣaḥīḥ Muslim, 2719.

7. Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ obișnuia să spună:

اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ

O, Allah, Ție m-am supus, în Tine am crezut, pe Tine m-am bizuit, la Tine m-am întors și prin ajutorul Tău mi-am susținut pricina. O, Allah, caut adăpost în puterea Ta — nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Tine — ca să nu mă lași să rătăcesc. Tu ești Cel Viu, care nu moare, pe când djinnii și oamenii mor.[17]

Relatat de Muslim

17 Ṣaḥīḥ Muslim, 2717; al-Bukhārī, 7383, l-a relatat într-o formă prescurtată.

Întregul Coran afirmă acest tawḥīd

Arătând felul în care Coranul indică cele două categorii ale tawḥīd-ului, marele învățat Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el —, după ce a amintit că fiecare grupare își numește propriile credințe false *„tawḥīd”*, spune:

„Tawḥīd-ul la care au chemat trimișii lui Allah și pentru care au fost revelate Cărțile Sale este însă dincolo de toate acestea. El este de două feluri: unicitatea în cunoaștere și afirmare și unicitatea în ceea ce se cere și se urmărește.

Primul privește adevărata ființă a Domnului Preaînalt, Numele, Însușirile și faptele Sale, înălțimea Sa deasupra cerurilor Sale, peste Tronul Său, vorbirea Sa prin Cărțile Sale, faptul că îi vorbește aceluia dintre robii Săi căruia voiește, precum și afirmarea faptului că hotărârea, predestinarea și judecata Sa cuprind totul. Coranul a lămurit această categorie cât se poate de limpede: la începutul surei Al-Ḥadīd, în sura Ṭā-Hā, la sfârșitul surei Al-Ḥashr, la începutul surei Tanzīl al-Sajdah, la începutul surei Āl ʿImrān și în întreaga sură Al-Ikhlāṣ, precum și în alte locuri.

A doua categorie este cea cuprinsă, de pildă, în sura:

﴿قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْكَٰفِرُونَ﴾

Spune: «O, necredincioșilor!»
Coran 109:1

Și în cuvintele Sale:

﴿قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَآءٍۭ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ﴾

Spune: «O, oameni ai Cărții! Veniți la un cuvânt deopotrivă pentru noi și pentru voi!»

Coran 3:64

Tot astfel, în începutul și sfârșitul surei Al-Zumar, în începutul, mijlocul și sfârșitul surei Yūnus, în începutul și sfârșitul surei Al-Aʿrāf și în întreaga sură Al-Anʿām. De fapt, cele mai multe sure ale Coranului — ba chiar fiecare sură a Coranului — cuprind cele două feluri ale tawḥīd-ului. Putem spune chiar, în mod cuprinzător, că fiecare verset din Coran cuprinde tawḥīd-ul, mărturisește în favoarea lui și cheamă la el.

Coranul fie vorbește despre Allah, despre Numele, Însușirile și faptele Sale — iar acesta este tawḥīd-ul cunoașterii și al relatării —, fie cheamă la adorarea Lui, Unicul, fără niciun asociat, și la lepădarea de tot ce este adorat în afară de El — iar acesta este tawḥīd-ul voinței și al cererii. Fie cuprinde porunci și opreliști și impune ascultarea de El în poruncile și opreliștile Sale — iar acestea sunt drepturile și împlinirile tawḥīd-ului —, fie înfățișează cinstea pe care Allah o dă oamenilor tawḥīd-ului și ai ascultării Sale și ceea ce le-a făcut în această lume și cu ce îi va cinsti în Viața de Apoi — iar acestea sunt răsplata tawḥīd-ului. Fie înfățișează pe asociaționiști, pedeapsa exemplară pe care le-a dat-o în această lume și chinul care îi va lovi în Viața de Apoi — iar aceasta este înfățișarea judecății asupra celui care a ieșit din tawḥīd. Întregul Coran se referă, așadar, la tawḥīd, la drepturile și la răsplata lui, precum și la asociere, la oamenii ei și la pedeapsa lor.

﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ﴾

Toată lauda I se cuvine lui Allah!

Coran 1:2

Acesta este tawḥīd.

﴿رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Domnul lumilor.
Coran 1:2

Acesta este tawḥīd.

﴿ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ﴾

Cel Milostiv, Cel Îndurător.
Coran 1:3

Acesta este tawḥīd.

﴿مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ﴾

Stăpânul Zilei Judecății.
Coran 1:4

Acesta este tawḥīd.

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾

Numai pe Tine Te adorăm.
Coran 1:5

Acesta este tawḥīd.

﴿وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

Și numai de la Tine cerem ajutor.
Coran 1:5

Acesta este tawḥīd.

﴿ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ﴾

Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă!
Coran 1:6

Aceasta cuprinde cererea de călăuzire pe calea oamenilor tawḥīd-ului, cei asupra cărora Allah Și-a revărsat binefacerile,

﴿غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾

Nu a celor asupra cărora este mânia și nici a celor rătăciți.
Coran 1:7

Aceștia sunt cei care s-au despărțit de tawḥīd…”[18]
Al-Shawkānī — Allah să aibă milă de el — a spus în introducerea cărții sale Irshād al-thiqāt ilā ittifāq al-sharāʾiʿ ʿalā al-tawḥīd wa-l-maʿād wa-l-nubuwwāt:

> *„Să știi că aducerea versetelor coranice pentru a dovedi fiecare dintre aceste scopuri și faptul că legile revelate sunt de acord asupra lor nu îi este necesară celui care citește mărețul Coran. Dacă ia nobilul muṣḥaf, va întâlni aceste lucruri oriunde voiește și în orice loc dorește. În oricare loc al lui ar căuta, îl va găsi plin de ele, de la început până la sfârșit.”*[19]

18 Madārij al-sālikīn, 3/449–450.
19 P. 4.

Împărțirea tawḥīd-ului: un adevăr al religiei cunoscut prin cercetarea textelor

Șeicul Muḥammad al-Amīn al-Shinqīṭī — Allah să aibă milă de el — a spus:

„Cercetarea cuprinzătoare a mărețului Coran arată că tawḥīd-ul lui Allah se împarte în trei categorii.

Prima: unicitatea Lui în stăpânire. Firea înnăscută a celor înzestrați cu rațiune recunoaște această categorie a tawḥīd-ului. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ﴾

Dacă îi întrebi cine i-a creat, ei vor spune cu siguranță: «Allah!»

Coran 43:87

Și a spus:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

Spune: «Cine vă dă cele de trebuință din cer și de pe pământ? Cine stăpânește auzul și văzul? Cine îl scoate pe cel viu din cel mort și îl scoate pe cel mort din cel viu? Cine orânduiește totul?» Ei vor spune: «Allah!» Spune: «Oare nu vă temeți?»

Coran 10:31

Negarea de către Faraon a acestei categorii a tawḥīd-ului, prin cuvintele sale:

﴿قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Faraon a spus: «Și ce este Domnul lumilor?»

Coran 26:23

era prefăcută, venind de la cineva care știa că este un rob aflat sub stăpânirea unui Domn. Dovada este în cuvintele Preaînaltului:

﴿قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ أَنزَلَ هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ بَصَآئِرَ﴾

El a spus: «Tu știi că nu le-a pogorât decât Domnul cerurilor și al pământului, ca dovezi limpezi.»

Coran 17:102

Și în cuvintele Sale:

﴿وَجَحَدُواْ بِهَا وَٱسْتَيْقَنَتْهَآ أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾

Le-au tăgăduit din nedreptate și trufie, deși sufletele lor erau convinse de ele.

Coran 27:14

Această categorie a tawḥīd-ului nu aduce folos fără adorarea sinceră, numai a lui Allah, după cum spune Preaînaltul:

﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا وَهُم مُّشْرِكُونَ﴾

Cei mai mulți dintre ei nu cred în Allah decât asociindu-I pe alții.

Coran 12:106

Versetele care arată aceasta sunt foarte numeroase.

A doua: unicitatea Lui, Preamăritul și Preaînaltul, în adorare. Criteriul acestei categorii a tawḥīd-ului este împlinirea sensului formulei *„Lā ilāha illā Allāh”*, alcătuită din negare și afirmare. Negarea înseamnă lepădarea tuturor celor adorați în afară de Allah, oricine ar fi, în toate formele de adorare, oricare ar fi acestea.

Afirmarea înseamnă consacrarea tuturor formelor de adorare numai lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, cu sinceritate, în felul în care El a legiuit prin limbile trimișilor Săi — binecuvântările și pacea fie asupra lor. Cele mai multe versete ale Coranului se referă la această categorie a tawḥīd-ului. În jurul ei s-au purtat confruntările dintre trimiși și comunitățile lor:

﴿أَجَعَلَ ٱلْـَٔالِهَةَ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا ۖ إِنَّ هَـٰذَا لَشَىْءٌ عُجَابٌ﴾

Oare a făcut el din divinități o singură Divinitate? Acesta este un lucru de mirare!

Coran 38:5

Între versetele care arată această categorie a tawḥīd-ului sunt cuvintele Sale, Preaînaltul:

﴿أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ﴾

Că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău!

Coran 47:19

Și cuvintele Sale:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ﴾

Am trimis în fiecare comunitate câte un trimis, ca să le spună: «Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!»

Coran 16:36

Și cuvintele Sale:

﴿وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِىٓ إِلَيْهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعْبُدُونِ﴾

Nu am trimis înaintea ta niciun trimis fără să-i revelăm: «Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Mine; așadar, adorați-Mă!»

Coran 21:25

Și cuvintele Sale:

﴿وَسْـَٔلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رُّسُلِنَآ أَجَعَلْنَا مِن دُونِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ءَالِهَةً يُعْبَدُونَ﴾

Întreabă-i pe cei dintre trimișii Noștri pe care i-am trimis înaintea ta: «Am pus Noi, în afară de Cel Milostiv, divinități care să fie adorate?»

Coran 43:45

Și cuvintele Sale:

﴿قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰٓ إِلَىَّ أَنَّمَآ إِلَـٰهُكُمْ إِلَـٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ﴾

Spune: «Mie mi se revelează că Divinitatea voastră este o Singură Divinitate. Oare vă supuneți?»

Coran 21:108

În acest nobil verset, i s-a poruncit să spună că ceea ce i se revelează se rezumă la această categorie a tawḥīd-ului, deoarece formula *„Lā ilāha illā Allāh”* cuprinde tot ceea ce se găsește în Cărțile revelate: ea impune ascultarea de Allah, prin adorarea numai a Lui. Aceasta cuprinde toate credințele, poruncile și opreliștile, precum și răsplata și pedeapsa care decurg din ele. Versetele despre această categorie a tawḥīd-ului sunt numeroase.

A treia categorie: unicitatea Lui, Preamăritul și Preaînaltul, în Numele și Însușirile Sale. Această categorie a tawḥīd-ului se întemeiază pe două principii:

Primul: a afirma că Allah, Preamăritul și Preaînaltul, este mai presus de a semăna cu făpturile în Însușirile lor, după cum spune Preaînaltul:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ﴾

Nimic nu este asemenea Lui.
Coran 42:11

Al doilea: a crede în cele cu care Allah S-a descris pe Sine sau cu care L-a descris Trimisul Său ﷺ, în modul potrivit desăvârșirii și măreției Sale, după cum a spus după cuvintele:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ﴾

Nimic nu este asemenea Lui.
Coran 42:11

﴿وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

Și El este Cel care aude totul, Cel care vede totul.
Coran 42:11

Aceasta se face renunțând la orice năzuință de a cuprinde modul în care sunt aceste Însușiri. Preaînaltul a spus:

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِۦ عِلْمًا﴾

El știe ceea ce este înaintea lor și ceea ce este în urma lor, însă ei nu-L pot cuprinde prin cunoaștere.
Coran 20:110

Am înfățișat deja pe larg această chestiune, lămurind-o prin versetele coranice din sura Al-Aʿrāf.

În mărețul Coran, recunoașterea de către necredincioși a stăpânirii lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, este adusă adesea

ca dovadă că ei trebuie să-L adore numai pe El. De aceea, în privința unicității stăpânirii, El le adresează întrebări care îi fac să recunoască adevărul. Când ei Îi recunosc stăpânirea, El le arată prin aceasta că numai El merită să fie adorat și îi mustră pentru că Îi asociază pe alții, deși recunosc că numai El este Domnul. Cine recunoaște că numai El este Domnul este dator să recunoască și că numai El merită să fie adorat.
Printre exemple se află cuvintele Sale, Preaînaltul:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَـٰرَ﴾

Spune: «Cine vă dă cele de trebuință din cer și de pe pământ? Cine stăpânește auzul și văzul?»
Coran 10:31

Până la cuvintele Sale:

﴿فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ﴾

Ei vor spune: «Allah!»
Coran 10:31

După ce au recunoscut stăpânirea Sa, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

Spune: «Oare nu vă temeți?»
Coran 10:31

Un alt exemplu îl constituie cuvintele Preaînaltului:

﴿قُل لِّمَنِ ٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهَآ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

Spune: «Cui îi aparțin pământul și cei aflați pe el, dacă știți?»
Coran 23:84

﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ﴾

Ei vor spune: «Lui Allah!»
Coran 23:85

Când au recunoscut, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾

Spune: «Oare nu vă aduceți aminte?»
Coran 23:85

Apoi a spus:

﴿قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلسَّبْعِ وَرَبُّ ٱلْعَرْشِ ٱلْعَظِيمِ﴾

Spune: «Cine este Domnul celor șapte ceruri și Domnul Tronului măreț?»
Coran 23:86

﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ﴾

Ei vor spune: «Lui Allah!»
Coran 23:87

După ce au recunoscut, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

Spune: «Oare nu vă temeți?»
Coran 23:87

Apoi a spus:

﴿قُلْ مَنْ بِيَدِهِۦ مَلَكُوتُ كُلِّ شَىْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

Spune: «În Mâna cui se află stăpânirea tuturor lucrurilor, cine ocrotește și împotriva cui nimeni nu poate ocroti, dacă știți?»
Coran 23:88

﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ﴾

Ei vor spune: «Lui Allah!»
Coran 23:88–89

După ce au recunoscut, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿قُلْ فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ﴾

Spune: «Cum de sunteți vrăjiți?»
Coran 23:84–89

Un alt exemplu îl constituie cuvintele Sale, Preaînaltul:

﴿قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ قُلِ ٱللَّهُ﴾

Spune: «Cine este Domnul cerurilor și al pământului?» Spune: «Allah!»

Coran 13:16

După ce recunoașterea lor a devenit limpede, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿قُلْ أَفَٱتَّخَذْتُم مِّن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا﴾

Spune: «V-ați luat, atunci, în afară de El, ocrotitori care nu-și pot aduce nici folos și nici pagubă lor înșiși?»

Coran 13:16

Un alt exemplu îl constituie cuvintele Sale, Preaînaltul:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ﴾

Dacă îi întrebi cine a creat cerurile și pământul și a supus soarele și luna, ei vor spune cu siguranță: «Allah!»

Coran 29:61

După ce recunoașterea lor a devenit limpede, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ﴾

Cum de sunt, atunci, abătuți?

Coran 29:61

Și cuvintele Sale:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ مِنۢ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ﴾

Dacă îi întrebi cine a pogorât apă din cer și a readus prin ea pământul la viață după moartea sa, ei vor spune cu siguranță: «Allah!»

Coran 29:63

După ce recunoașterea lor a devenit limpede, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾

Spune: «Laudă lui Allah!» Însă cei mai mulți dintre ei nu pricep.

Coran 29:63

Și cuvintele Sale:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ﴾

Dacă îi întrebi cine a creat cerurile și pământul, ei vor spune cu siguranță: «Allah!»

Coran 31:25

După ce recunoașterea lor a devenit limpede, El i-a mustrat pentru asocierea lor, spunând:

﴿قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾

Spune: «Laudă lui Allah!» Însă cei mai mulți dintre ei nu știu.

Coran 31:25

Și cuvintele Sale, Preaînaltul:

﴿ءَآللَّهُ خَيۡرٌ أَمَّا يُشۡرِكُونَ أَمَّنۡ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَأَنزَلَ لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَنۢبَتۡنَا بِهِۦ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهۡجَةٖ مَّا كَانَ لَكُمۡ أَن تُنۢبِتُواْ شَجَرَهَآ﴾

Oare Allah este mai bun sau cei pe care I-i asociază? Cine a creat cerurile și pământul și a pogorât pentru voi apă din cer, prin care am făcut să crească grădini pline de frumusețe, ai căror copaci voi nu i-ați fi putut face să crească?

Coran 27:59–60

Fără îndoială, singurul răspuns pe care îl pot da este că Acela care are puterea de a crea cerurile, pământul și cele amintite împreună cu ele este mai bun decât un obiect neînsuflețit care nu are putere asupra niciunui lucru. Odată ce recunoașterea lor a devenit inevitabilă, i-a mustrat, dezaprobându-le fapta, prin cuvintele Sale:

﴿أَءِلَٰهٞ مَّعَ ٱللَّهِۚ بَلۡ هُمۡ قَوۡمٞ يَعۡدِلُونَ﴾

„Oare există vreo divinitate alături de Allah? Ba ei sunt un neam care pune pe alții alături de El!”

Coran 27:60

Și prin cuvintele Celui Preaînalt:

﴿أَمَّن جَعَلَ ٱلْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَٰسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ ٱلْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا﴾

„Cine a făcut pământul un loc statornic, a făcut râuri prin el, i-a făcut munți trainici și a pus o despărțitură între cele două mări?”

Coran 27:61

Fără îndoială, răspunsul este același ca mai înainte. Odată ce recunoașterea lor a devenit inevitabilă, i-a mustrat prin cuvintele Sale:

﴿أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾

„Oare există vreo divinitate alături de Allah? Ba cei mai mulți dintre ei nu știu!”

Coran 27:61

Și prin cuvintele Sale, Preamăritul:

﴿أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ﴾

„Cine îi răspunde celui aflat la strâmtorare când Îl cheamă, îndepărtează răul și vă face urmași pe pământ?”

Coran 27:62

Fără îndoială, răspunsul este același ca mai înainte. Odată ce recunoașterea lor a devenit inevitabilă, i-a mustrat prin cuvintele Sale:

﴿أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾

„Oare există vreo divinitate alături de Allah? Puțin vă aduceți aminte!”

Coran 27:62

Și prin cuvintele Sale, Preamăritul:

﴿أَمَّن يَهْدِيكُمْ فِى ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ وَمَن يُرْسِلُ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِۦٓ﴾

„Cine vă călăuzește prin întunecimile uscatului și ale mării și cine trimite vânturile ca vestitori înaintea îndurării Sale?”

Coran 27:63

Fără îndoială, răspunsul este același ca mai înainte. Odată ce recunoașterea lor a devenit inevitabilă, i-a mustrat prin cuvintele Sale:

﴿أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ تَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

„Oare există vreo divinitate alături de Allah? Allah este Preaînalt față de ceea ce Îi asociază!”

Coran 27:63

Și prin cuvintele Sale:

﴿أَمَّن يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ وَمَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ﴾

„Cine începe creația, apoi o face din nou, și cine vă dă cele de trebuință din cer și de pe pământ?”

Coran 27:64

Fără îndoială, răspunsul este același ca mai înainte. Odată ce recunoașterea lor a devenit inevitabilă, i-a mustrat prin cuvintele Sale:

﴿أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قُلْ هَاتُوا۟ بُرْهَٰنَكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ﴾

„Oare există vreo divinitate alături de Allah? Spune: «Aduceți dovada voastră, dacă spuneți adevărul!»”

Coran 27:64

Și prin cuvintele Sale:

﴿ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۖ هَلْ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَفْعَلُ مِن ذَٰلِكُم مِّن شَىْءٍ﴾

„Allah este Cel care v-a creat, apoi v-a dat cele de trebuință, apoi vă face să muriți și apoi vă readuce la viață. Oare vreunul dintre cei pe care Îi asociați poate face ceva din acestea?”

Coran 30:40

Fără îndoială, singurul lor răspuns este: *«Nu!»* Adică niciunul dintre cei pe care Îi asociem nu poate face vreunul dintre lucrurile amintite: să creeze, să dea cele de trebuință, să facă să moară și să aducă la viață. Odată ce recunoașterea lor a devenit inevitabilă, i-a mustrat prin cuvintele Sale:

﴿سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

„Preamărit și Preaînalt este El față de ceea ce Îi asociază!"
Coran 30:40

Versetele de acest fel sunt foarte numeroase. De aceea am arătat în alt loc că toate întrebările privitoare la unicitatea lui Allah în stăpânire sunt întrebări menite să-i facă să recunoască adevărul. Prin ele se urmărește ca, după ce recunosc, să urmeze mustrarea și dezaprobarea. Căci cel care recunoaște stăpânirea lui Allah este dator, în mod necesar, să recunoască și unicitatea adorării. Așa sunt cuvintele Celui Preaînalt:

﴿أَفِى ٱللَّهِ شَكٌّ﴾

„Oare există îndoială în privința lui Allah?"
Coran 14:10

Și cuvintele Sale:

﴿قُلْ أَغَيْرَ ٱللَّهِ أَبْغِى رَبًّا﴾

„Spune: «Oare să caut un alt stăpân în afară de Allah?»"
Coran 6:164

Chiar dacă unii învățați au susținut că aici întrebarea exprimă negarea, cercetarea cuprinzătoare a Coranului arată că întrebările privitoare la stăpânirea lui Allah urmăresc recunoașterea ei, nu negarea. Aceasta deoarece ei nu neagă stăpânirea Lui, după cum ai văzut în numeroasele versete care o dovedesc.

Vei găsi, dacă Allah voiește, discutarea categoriilor tawḥīd-ului

în multe locuri ale acestei cărți binecuvântate, potrivit legăturilor cu versetele pe care le explicăm prin alte versete.»[20]

Am citat pe larg cuvintele sale datorită însemnătății lor. El a atras atenția că cele trei categorii ale tawḥīd-ului sunt deduse prin cercetarea cuprinzătoare a textelor Coranului cel Nobil. Astfel se înțelege că această împărțire este unul dintre adevărurile religioase întemeiate pe Cartea lui Allah Preaînaltul și nu o simplă convenție terminologică alcătuită de unii învățați. Marele învățat Bakr Abū Zayd, Allah să aibă milă de el, a spus:

„La această împărțire dedusă prin cercetarea textelor au făcut referire învățații timpurii ai salafilor, precum Ibn Mandah, Ibn Ǧarīr al-Ṭabarī și alții. Au afirmat-o cei doi mari învățați ai Islamului, Ibn Taymiyyah și Ibn al-Qayyim. A afirmat-o al-Zabīdī în Tāj al-ʿarūs, iar shaykhul nostru al-Shinqīṭī în Aḍwāʾ al-bayān, alături de alții — Allah să aibă milă de toți. Este o cercetare completă a textelor Legii revelate, iar acest procedeu este obișnuit la specialiștii fiecărei științe. Așa au cercetat gramaticienii vorbirea arabilor și au împărțit-o în substantiv, verb și particulă. Arabii nu au formulat ei înșiși această împărțire și nimeni nu i-a mustrat pe gramaticieni pentru aceasta. La fel stau lucrurile și cu alte asemenea cercetări.”[21]

Nu crede în tawḥīd cel care nu crede în aceste trei categorii întemeiate pe textele Legii revelate. Căci tawḥīd-ul cerut de religie înseamnă credința în unicitatea lui Allah în stăpânire, în unicitatea adorării și în unicitatea Numelor și Însușirilor Sale. Cel care nu le împlinește pe toate acestea nu este un monoteist.

20 Aḍwāʾ al-bayān, 3/410–414.

21 Al-Taḥdhīr min mukhtaṣarāt al-Ṣābūnī fī al-tafsīr, p. 30.

Mărturisirea tawḥīd-ului dovedește această împărțire

Mai mult, mărturisirea tawḥīd-ului, *«Lā ilāha illā Allāh»*, care este temelia și fundamentul religiei, indică cele trei categorii ale tawḥīd-ului. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah, Allah să aibă milă de el, a spus:

> *„Mărturisirea că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah cuprinde lucrurile privitoare la dumnezeire, adică cele trei temelii: unicitatea lui Allah în stăpânire, unicitatea adorării și unicitatea Numelor și Însușirilor. În jurul acestor trei temelii se învârt religiile mesagerilor și revelația coborâtă lor. Acestea sunt marile temelii pe care le indică și cărora le dau mărturie rațiunea și firea înnăscută."*

Felul în care această măreață mărturisire indică cele trei categorii ale tawḥīd-ului este pe deplin limpede pentru cel care cugetă la ea. Ea afirmă adorarea lui Allah și o neagă pentru oricine altcineva. Totodată, dovedește unicitatea Lui în stăpânire, căci cel neputincios nu poate fi o divinitate. Ea dovedește și unicitatea Numelor și Însușirilor, căci ceea ce este lipsit de nume și însușiri nu este un lucru real, ci pură inexistență. După cum au spus unii învățați: cel care Îl aseamănă pe Allah cu făpturile adoră un idol, cel care Îi neagă însușirile adoră ceva inexistent, iar monoteistul Îl adoră pe Dumnezeul pământului și al cerului.[22] Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său[23] de la ʿAbd Allāh ibn al-Zubayr — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său — că, după fiecare rugăciune, când rostea salutul de încheiere, spunea:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا

22 Vezi Al-Tanbīhāt al-saniyyah ʿalā al-ʿaqīdah al-wāsiṭiyyah, de shaykhul ʿAbd al-ʿAzīz ibn Nāṣir al-Rashīd, p. 9. Am preluat din această lucrare cuvintele lui Shaykh al-Islām.

23 Muslim, 594.

اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, fără niciun asociat. A Lui este stăpânirea și Lui I se cuvine lauda, iar El are putere asupra tuturor lucrurilor. Nu există putință și nici putere decât prin Allah. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah și nu-L adorăm decât pe El. A Lui este binefacerea, a Lui este harul și Lui I se cuvine lauda cea frumoasă. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, făcându-I Lui credința curată, chiar dacă necredincioșilor nu le place.

Muslim, 594

قال: كان رسول الله ﷺ يهل بهن دبر كل صلاة

El a spus: „Trimisul lui Allah ﷺ rostea această mărturisire de unicitate după fiecare rugăciune."

Muslim, 594

Această binecuvântată mărturisire a cuprins cele trei categorii ale tawḥīd-ului.

În ceea ce privește unicitatea adorării, formula tawḥīd-ului, *„Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah"*, se repetă în ea de trei ori. De fiecare dată, este urmată de cuvinte care îi întăresc înțelesul, îi confirmă realitatea și îi lămuresc semnificația.

După prima mărturisire, cuvintele *„Unicul, fără niciun asociat"* întăresc negarea și afirmarea pe care ea le cuprinde: *„Unicul"* întărește afirmarea, iar *„fără niciun asociat"* întărește negarea.

După a doua mărturisire, cuvintele *„și nu-L adorăm decât pe El"* îi arată și îi explică înțelesul: ele neagă toate formele de adorare pentru oricine în afară de Allah și le afirmă numai pentru Allah, Unicul, fără niciun asociat.

După a treia mărturisire, cuvintele *„făcându-I Lui credința curată”* îi confirmă, de asemenea, semnificația și arată că ea este formula sincerității. Cel care o rostește nu are folos din ea decât dacă Îi consacră lui Allah credința sa, după cum spune Preaînaltul:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ﴾

Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, făcându-I Lui credința curată.

Coran 98:5

Toate acestea afirmă unicitatea adorării. Din ele se poate desprinde și o definiție cuprinzătoare a acesteia: să nu-L adorăm decât pe Allah, Unicul, fără niciun asociat, făcându-I Lui credința curată.

Unicitatea lui Allah în stăpânire este cuprinsă în cuvintele *„A Lui este stăpânirea și Lui I se cuvine lauda, iar El are putere asupra tuturor lucrurilor”* și în cuvintele *„A Lui este binefacerea și a Lui este harul”*. A-I atribui numai Lui stăpânirea, puterea asupra tuturor lucrurilor, binefacerea și harul ține, în întregime, de înțelesurile stăpânirii Sale. Allah, Preaslăvitul, este lăudat pentru că El este Domnul lumilor, care nu au alt Domn și alt Stăpân în afară de El. Binefacerea este în Mâna Sa, iar harul este harul Său, pe care îl dă cui voiește. Allah este Dătătorul harului nemărginit.

Unicitatea Numelor și Însușirilor este cuprinsă în cuvintele *„Lui I se cuvine lauda”*, deoarece Allah, Preaslăvitul, este lăudat și pentru Numele Sale cele mai frumoase și Însușirile Sale cele preaînalte.

Ea este cuprinsă și în cuvintele *„Lui I se cuvine lauda cea frumoasă”*: Allah este slăvit pentru Numele Sale cele mai frumoase și Însușirile Sale cele preaînalte, după cum a spus cel care Îl cunoaște cel mai bine dintre făpturile Sale, Profetul nostru Muḥammad ﷺ:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ

O, Allah, caut adăpost în mulțumirea Ta de mânia Ta și în ocrotirea Ta de pedeapsa Ta; caut adăpost la Tine de Tine. Nu pot cuprinde lauda ce Ți se cuvine. Tu ești așa cum Te-ai lăudat pe Tine Însuți.[24]

Muslim, 486

Tot astfel sunt cuvintele sale ﷺ din hadithul despre mijlocire:

ثُمَّ يَفْتَحُ اللَّهُ عَلَيَّ مِنْ مَحَامِدِهِ وَحُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ عَلَى أَحَدٍ قَبْلِي

Apoi Allah îmi va dezvălui laude la adresa Sa și cuvinte frumoase de preamărire pe care nu le-a dezvăluit nimănui înaintea mea.[25]

Al-Bukhārī, 4712; Muslim, 194

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Iar acele laude sunt prin Numele și Însușirile Sale.”*[26]

24 Ṣaḥīḥ Muslim, 486.

25 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, 4712, și Ṣaḥīḥ Muslim, 194, din relatarea lui Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el.

26 Badā'i‘ al-fawā'id, 1/176.

În această binecuvântată mărturisire sunt amintite unicitatea lui Allah în stăpânire și unicitatea Numelor și Însușirilor Sale, ca dovezi pentru unicitatea adorării. Se arată că Acela căruia Îi aparțin numai Lui stăpânirea, lauda, puterea asupra tuturor lucrurilor, binefacerea și harul și căruia I se cuvine lauda cea frumoasă, datorită măreției Numelor și desăvârșirii Însușirilor Sale, este Singurul care merită adorarea, fără niciun asociat. El este Cel adorat pe drept, nimeni în afară de El nu este adorat pe drept, iar adorarea oricui altcuiva este rătăcire, deșertăciune, necredință și nelegiuire.

Prin aceasta se înțelege că aceste cuvinte nu sunt simple vorbe lipsite de înțeles. Ele au sensuri mărețe și semnificații adânci, care cuprind tawḥīd-ul în toate cele trei categorii ale sale. Oricine rostește aceste cuvinte trebuie să aibă în vedere sensurile lor și să le cunoască înțelesul, astfel încât să se țină de tawḥīd, să-l păstreze și să-i respecte drepturile, ferindu-se cu totul de ceea ce îl anulează sau i se împotrivește, proclamându-l deschis, fără să se teamă, în privința lui Allah, de mustrarea vreunui mustrător, chiar dacă necredincioșilor nu le place.

Cum arată „Nu există putință și nici putere decât prin Allah” categoriile tawḥīd-ului

Este o formulă măreață, ale cărei merite, foloase și roade nu le poate cuprinde decât Allah. Ea are sensuri adânci și semnificații folositoare, care întăresc credința, înrădăcinează tawḥīd-ul, sporesc certitudinea și legătura cu Domnul lumilor. Între acestea se numără și faptul că ea cuprinde categoriile tawḥīd-ului. Printre înțelesurile acestei formule mărețe se află:

1. Recunoașterea stăpânirii lui Allah și a faptului că numai El este Creatorul acestei lumi, Cel care îi orânduiește toate treburile și dispune de ea potrivit înțelepciunii și voinței Sale. Nimic din această lume — mișcare sau nemișcare, coborâre sau înălțare, putere sau umilire, dăruire sau oprire — nu se petrece decât cu îngăduința Sa. El face ceea ce voiește, nimeni nu-L poate împiedica și nimeni nu-L poate birui. El supune totul și totul se pleacă înaintea Lui, după cum spune Preaînaltul:

﴿أَلَا لَهُ ٱلْخَلْقُ وَٱلْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Oare nu a Lui este crearea și porunca? Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!

Coran 7:54

Preaînaltul mai spune:

﴿مَّا يَفْتَحِ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا ۖ وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُۥ مِنۢ بَعْدِهِۦ﴾

Orice îndurare deschide Allah oamenilor, nimeni nu o poate opri; iar ceea ce El oprește, nimeni nu poate trimite după El.

Coran 35:2

Și spune Preaînaltul:

﴿يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۖ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ إِذْنِهِۦ﴾

El orânduiește totul. Nu există niciun mijlocitor decât după îngăduința Sa.

Coran 10:3

Cel care rostește această formulă recunoaște și se supune acestui adevăr. El știe că toate treburile sale se află în Mâna Domnului, Stăpânului și Creatorului său și că nu are putere asupra niciunui lucru și nu are nici putință, nici putere decât cu îngăduința Domnului și Ocrotitorului său și cu ajutorul Stăpânului său. De aceea, el caută adăpost la El, la El se refugiază, de la El cere ajutor și pe El se bizuie în toate stările și treburile sale.

2. Recunoașterea Numelor și Însușirilor lui Allah. Cel care rostește această formulă recunoaște neapărat că Acela pe care Îl invocă, spre care se îndreaptă și la care se refugiază prin ea Își este Sieși îndeajuns, iar tot ce este în afară de El are nevoie de El; El există prin Sine, iar tot ce este în afară de El nu se poate menține decât prin El; El are putere prin Sine, iar tot ce este în afară de El este neputincios și nu are altă putere decât aceea pe care El i-o dă. El are toate Însușirile desăvârșirii și toate atributele măreției și slavei, iar tot ce este în afară de El este în mod necesar supus nedesăvârșirii. Desăvârșirea absolută nu Îi aparține decât Lui, Preaslăvitul și Preaînaltul. Datorită măreției Numelor Sale și desăvârșirii atributelor și Însușirilor Sale, numai El merită ca omul să se îndrepte spre El și numai la El să caute adăpost.

3. Recunoașterea divinității lui Allah și a faptului că numai El este adorat pe drept și nimeni în afară de El nu este adorat pe drept. Aceasta este cuprinsă în cuvintele *„decât prin Allah”*.

Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său — a explicat că Allah înseamnă *„Cel căruia I se cuvin divinitatea și adorarea din partea tuturor făpturilor Sale”*.[27] Această explicație unește divinitatea, care este Însușirea lui Allah la care trimite acest Nume, cu adorarea, care este însușirea robului. El, Preaslăvitul, este Cel adorat și slujit, Cel în care se pune nădejdea și Cel ascultat, Singurul care merită adorarea. Robii lui Allah sunt cei care Îl adoră, Îl slujesc și Îi dau ascultare numai Lui, fără

27 Relatat de Ibn Jarīr în Tafsīr-ul său, 1/54.

niciun asociat.[28]

Mărturii ale înaintașilor despre aceste categorii

Cărțile înaintașilor evlavioși sunt pline de afirmații explicite și de trimiteri la aceste categorii. Dacă aș reda toate cuvintele lor pe care le cunosc în această privință, expunerea s-ar prelungi. Mă voi mulțumi însă să aduc aici câteva mărturii ale înaintașilor acestei comunități și o mică parte din cuvintele învățaților care amintesc cele trei categorii ale tawḥīd-ului. Mă voi limita la cei care au trăit înaintea șeicului Islamului Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el —, dintre învățații musulmanilor de orientări diferite, pentru a dezminți afirmația celui care pretinde că această împărțire nu ar fi fost cunoscută decât în vremea sa.

1. Imamul Abū Ḥanīfah al-Nuʿmān ibn Thābit, decedat în anul 150 H, a spus în cartea sa Al-Fiqh al-absaṭ:[29]

> *„Allah este invocat de sus, nu de jos, deoarece ceea ce este jos nu ține în niciun fel de Însușirile stăpânirii și divinității Sale."*

Cuvintele sale *„este invocat de sus, nu de jos..."* afirmă înălțimea lui Allah; aceasta ține de unicitatea Numelor și Însușirilor. Ele resping și poziția jahmiților, a muʿtaziliților, a aşʿariților, a māturīdiților și a celorlalți care neagă înălțimea Sa.

Cuvintele *„de Însușirile stăpânirii"* afirmă unicitatea lui Allah în stăpânire, iar cuvintele *„și divinității Sale"* afirmă unicitatea adorării.

2. Ibn Mandah a spus în cartea sa Al-Tawḥīd: „Ne-a înștiințat Muḥammad ibn Abī Jaʿfar al-Sarakhsī; ne-a relatat Muḥammad ibn Salamah al-Balkhī; ne-a relatat Bishr ibn al-Walīd al-Qāḍī, de la Abū Yūsuf, judecătorul [Yaʿqūb ibn Ibrāhīm ibn Ḥabīb al-Kūfī, discipolul lui Abū Ḥanīfah, decedat în anul 182 H], că a spus:

> *«Tawḥīd-ul nu se stabilește prin analogie. Nu ai auzit cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, din versetele în*

28 Vezi cartea mea Al-Ḥawqalah: mafhūmuhā wa-faḍāʾiluhā wa-dalālātuhā al-ʿaqadiyyah [Formula „Nu există putință și nici putere decât prin Allah": înțelesul, meritele și semnificațiile sale de credință].

29 Al-Fiqh al-absaṭ, p. 51.

care El Se descrie pe Sine ca fiind Cunoscător, Puternic, Tare și Stăpân? El nu a spus: „Eu sunt Puternic și Cunoscător din cutare pricină; din cutare cauză am putere, din cutare cauză cunosc și în virtutea acestui înțeles stăpânesc." De aceea, analogia nu este îngăduită în privința tawḥīd-ului. Allah nu este cunoscut decât prin Numele Sale și nu este descris decât prin Însușirile Sale. Allah Preaînaltul a spus în Cartea Sa:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

O, oameni! Adorați-L pe Domnul vostru, care v-a creat pe voi și pe cei de dinaintea voastră, ca să fiți evlavioși!

Coran 2:21

Și a spus:

﴿أَوَلَمْ يَنظُرُواْ فِى مَلَكُوتِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ ٱللَّهُ مِن شَىْءٍ﴾

Oare nu au privit ei la împărăția cerurilor și a pământului și la tot ceea ce a creat Allah?

Coran 7:185

Și a spus:

﴿إِنَّ فِى خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَٱلْفُلْكِ ٱلَّتِى تَجْرِى فِى ٱلْبَحْرِ﴾

În crearea cerurilor și a pământului, în schimbarea nopții și a zilei și în corăbiile care plutesc pe mare...

Coran 2:164

Abū Yūsuf a spus: Allah nu a spus: *„Privește cum sunt Eu Cunoscător, cum sunt Eu Puternic și cum sunt Eu Creatorul”*, ci a spus: *„Privește cum ai fost creat.”* Apoi a spus:

﴿وَٱللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّىٰكُمْ﴾

Allah v-a creat, apoi vă va lua viața.
Coran 16:70

Și a spus:

﴿وَفِىٓ أَنفُسِكُمْ ۚ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾

Și în voi înșivă. Oare nu vedeți?
Coran 51:21

Adică să știi că aceste lucruri au un Domn care le orânduiește, le creează și le readuce, că tu ai fost adus la existență și că ai pe Cineva care te-a adus la existență. Allah, Atotputernicul și Mărețul, Și-a îndrumat făpturile numai ca să știe că au un Domn pe care să-L adore, să-L asculte și Căruia să-I recunoască unicitatea, ca să știe că El este Cel care i-a adus la existență, pe când ei nu existau. Apoi S-a numit pe Sine: Eu sunt Cel Milostiv, Cel Îndurător, Creatorul, Cel Puternic și Stăpânul — adică Cel care v-a adus la existență este numit Stăpânul, Cel Puternic, Allah, Cel Milostiv și Cel Îndurător. Acestea sunt Însușirile cu care El Se descrie.

Apoi Abū Yūsuf a spus: El este cunoscut prin semnele și prin făpturile Sale, este descris prin Însușirile Sale și este numit prin Numele Sale, așa cum S-a descris în Cartea Sa și cum a transmis Trimisul Său făpturilor.

Apoi Abū Yūsuf a spus: Allah, Atotputernicul și Mărețul, te-a creat, a pus în tine organe și mădulare și a făcut ca unele dintre mădularele tale să fie neputincioase în raport cu altele. El te trece dintr-o stare în alta, pentru ca astfel să știi că ai un Domn. El a făcut din propria ta persoană o dovadă împotriva ta, ca prin ea să-L cunoști pe Creatorul tău. Apoi S-a descris pe Sine: Eu sunt Domnul, Eu sunt Cel Milostiv, Eu sunt Allah, Eu sunt Cel Puternic și Eu sunt Stăpânul. El este descris prin Însușirile Sale și numit prin Numele Sale. Allah Preaînaltul a spus:

﴿قُلِ ٱدْعُواْ ٱللَّهَ أَوِ ٱدْعُواْ ٱلرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَّا تَدْعُواْ فَلَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ﴾

Spune: «Chemați-L Allah sau chemați-L Cel Milostiv!» Oricum L-ați chema, ale Lui sunt Numele cele mai frumoase.

Coran 17:110

Și a spus:

﴿وَلِلَّهِ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ فَٱدْعُوهُ بِهَا ۖ وَذَرُواْ ٱلَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِىٓ أَسْمَٰٓئِهِۦ﴾

Ale lui Allah sunt Numele cele mai frumoase; chemați-L prin ele și lăsați-i pe cei care se abat în privința Numelor Sale!

Coran 7:180

Și a spus:

﴿لَهُ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ﴾

Ale Lui sunt Numele cele mai frumoase. Îl preamărește tot ce este în ceruri și pe pământ, iar El este Cel Atotputernic, Cel Înțelept.

Coran 59:24

El ne-a poruncit să-I recunoaștem unicitatea. Tawḥīd-ul nu se stabilește prin analogie, deoarece analogia se face între lucruri asemănătoare. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, nu are niciun seamăn, niciun egal și niciun asemenea. Binecuvântat fie Allah, Cel mai bun dintre creatori!

Apoi a spus: Cum ar putea fi înțeles tawḥīd-ul prin analogie, de vreme ce El este Creatorul făpturilor, fără să semene cu făpturile, și nimic nu este asemenea Lui, Binecuvântatul și Preaînaltul? Allah, Atotputernicul și Mărețul, ți-a poruncit să crezi în tot ceea ce a adus Profetul Său ﷺ, spunând:

﴿قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْىِۦ وَيُمِيتُ ۖ فَـَٔامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِىِّ ٱلْأُمِّىِّ ٱلَّذِى يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾

Spune: «O, oameni! Eu sunt Trimisul lui Allah către voi toți, al Celui căruia Îi aparține stăpânirea cerurilor și a pământului. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El; El dă viață și dă moarte. Credeți, așadar, în Allah și în Trimisul Său, Profetul neștiutor de carte, care crede în Allah și în cuvintele Sale, și urmați-l, ca să fiți călăuziți!»

Coran 7:158

Allah, Atotputernicul și Mărețul, ți-a poruncit să fii un următor care aude și ascultă. Dacă i s-ar fi îngăduit acestei comunități să examineze tawḥīd-ul în mod speculativ și să cunoască credința după propria părere, propria analogie și propriile dorințe, ea s-ar fi rătăcit. Nu ai auzit cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Mărețul:

﴿وَلَوِ ٱتَّبَعَ ٱلۡحَقُّ أَهۡوَآءَهُمۡ لَفَسَدَتِ ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلۡأَرۡضُ وَمَن فِيهِنَّ﴾

Dacă Adevărul ar urma dorințele lor, s-ar strica cerurile, pământul și toți cei din ele.

Coran 23:71

Înțelege, așadar, ceea ce ți-am explicat prin aceasta.»”[30]

Această relatare a fost transmisă și de imamul, ḥāfiẓ-ul și susținătorul Sunnei Abū al-Qāsim Ismāʿīl al-Taymī al-Aṣbahānī, decedat în anul 535 H, în cartea sa Al-Ḥujjah fī bayān al-maḥajjah wa-sharḥ al-tawḥīd wa-madhhab ahl al-sunnah. Datorită importanței ei, i-a consacrat un capitol aparte, spunând: *„Capitol despre interzicerea căutării modului în care sunt Însușirile lui Allah, Atotputernicul și Mărețul.”* A citat-o cu lanțul său de transmitere, pe calea lui al-Sarakhsī.[31]

Această relatare de la Abū Yūsuf, transmisă de cei doi imami de seamă, cuprinde cele trei categorii ale tawḥīd-ului: unicitatea lui Allah în stăpânire, unicitatea adorării și unicitatea Numelor și Însușirilor.

Șeicul nostru, doctorul ʿAlī Faqīhī, a comentat această relatare astfel:

„...Abū Yūsuf a rostit în privința tawḥīd-ului cuvinte prețioase, care arată limpede unicitatea lui Allah în stăpânire, unicitatea adorării și unicitatea Numelor și Însușirilor. El a explicat că

30 Al-Tawḥīd de Ibn Mandah, 3/304–306.

31 Vezi Al-Ḥujjah de al-Taymī, 1/111–113.

tawḥīd-ul nu se stabilește prin analogie, arătând că analogia presupune existența unei cauze comune, atunci când a spus: «Nu ai auzit cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, din versetele în care El Se descrie pe Sine ca fiind Cunoscător, Puternic și Tare? El nu a spus: „Eu sunt Puternic și Cunoscător din cutare pricină, sau am putere din cutare cauză."» Apoi a spus: «De aceea, analogia nu este îngăduită în privința tawḥīd-ului. Allah nu este cunoscut decât prin Numele Sale și nu este descris decât prin Însușirile Sale.» Apoi a amintit dovezile acestora. După aceea, a spus: «Allah nu a spus: „Privește cum sunt Eu Cunoscător și cum sunt Eu Puternic", ci a spus: „Privește cum ai fost creat"...» Cele amintite de el nu au nevoie de lămuriri. Cititorul care le consultă va găsi în ele respingerea celor care se abat în privința stăpânirii lui Allah, a Numelor și a Însușirilor Sale, toate acestea fiind aduse ca dovezi pentru unicitatea adorării și ascultarea numai de Allah."[32]

3. Ibn Jarīr al-Ṭabarī, decedat în anul 310 H, a spus, explicând cuvintele Preaînaltului:

﴿فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ﴾

Să știi, așadar, că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău!

Coran 47:19

„Să știi, o, Muḥammad, că adorarea nu se cuvine și nu îi este îngăduită, din partea ta și a făpturilor, niciunui adorat în afară de Allah, care este Creatorul făpturilor, Stăpânul tuturor lucrurilor. Tot ce este în afară de El Îi recunoaște stăpânirea."[33]

32 Vezi nota de subsol la Kitāb al-Tawḥīd de Ibn Mandah, 3/310.

33 Jāmiʿ al-bayān, 26/53–54.

4. Imamul Abū Jaʿfar al-Ṭaḥāwī al-Ḥanafī, decedat în anul 321 H, a spus la începutul textului său de credință cunoscut sub numele Al-Ṭaḥāwiyyah:

> *„Spunem despre tawḥīd-ul lui Allah, cu convingerea întemeiată pe ajutorul lui Allah: Allah este Unul, fără niciun asociat; nimic nu este asemenea Lui, nimic nu Îl face neputincios și nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El..."*

Cuvintele *„Allah este Unul, fără niciun asociat"* cuprind toate cele trei categorii ale tawḥīd-ului: El, Preaslăvitul, este Unul, fără niciun asociat în stăpânirea Sa; Unul, fără niciun asociat în divinitatea Sa; și Unul, fără niciun asociat în Numele și Însușirile Sale.

Cuvintele *„nimic nu este asemenea Lui"* țin de unicitatea Numelor și Însușirilor; cuvintele *„nimic nu Îl face neputincios"* țin de unicitatea stăpânirii; iar cuvintele *„nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El"* țin de unicitatea adorării.

Cele trei categorii ale tawḥīd-ului sunt, așadar, explicite și limpezi în acest text al imamului — Allah să aibă milă de el. La începutul textului amintit, el a spus că acesta cuprinde *„expunerea credinței oamenilor Sunnei și ai comunității potrivit învățăturii juriștilor religiei: Abū Ḥanīfah al-Nuʿmān ibn Thābit al-Kūfī, Abū Yūsuf Yaʿqūb ibn Ibrāhīm al-Anṣārī și Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn al-Ḥasan al-Shaybānī — Allah să fie mulțumit de ei toți —, precum și ceea ce cred despre fundamentele religiei și prin care Îl adoră pe Domnul lumilor".*

5. Abū Muḥammad ʿAbd Allāh ibn Muḥammad al-Naysābūrī al-Ḥīrī, cunoscut ca al-Murtaʿish, decedat în anul 328 H și discipol al lui al-Junayd, a spus: *„Fundamentele tawḥīd-ului sunt trei: cunoașterea lui Allah ca Domn, recunoașterea unicității Sale și negarea, în întregime, a oricăror egali ai Săi."*[34]

34 Citat de Abū Nuʿaym în Al-Ḥilyah, 10/356.

6. Abū Ḥātim Muḥammad ibn Ḥibbān al-Bustī, decedat în anul 354 H, a spus în introducerea cărții sale Rawḍat al-ʿuqalāʾ wa-nuzhat al-fuḍalāʾ:

„Laudă lui Allah, Unicul în divinitatea Sa, Atotputernicul prin măreția stăpânirii Sale, Cel care veghează asupra vieților oamenilor până la sorocul lor, Cel care cunoaște schimbările și stările lor, Cel care îi copleșește cu semnele Sale neîncetate și le dăruiește din belșug binefacerile Sale. El a adus făpturile la existență când a voit, fără sprijinitor și fără sfătuitor, și a creat oamenii așa cum a dorit, fără asemănare și fără egal. Prin puterea Sa, voința Lui s-a împlinit în privința lor și hotărârea Lui s-a săvârșit asupra lor prin măreția Sa…"

El a amintit cele trei categorii: divinitatea, stăpânirea, Numele și Însușirile.

7. Ibn Abī Zayd al-Qayrawānī al-Mālikī, decedat în anul 386 H, a spus la începutul expunerii de credință din introducerea la Al-Risālah:

„Dintre acestea fac parte credința inimii și mărturisirea prin limbă că Allah este o Singură Divinitate și că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El; că nimic nu Îi seamănă și nu este egal cu El; că nu are copil, părinte, soție sau asociat; că existența Sa de dinainte nu are început, iar existența Sa de după nu are sfârșit; că cei care Îl descriu nu pot cuprinde adevărata natură a Însușirilor Sale, iar cei care cugetă nu pot cuprinde ceea ce ține de El…" Apoi a spus: „… Preaînalt este El ca în stăpânirea Sa să existe ceva ce El nu voiește sau ca cineva să se poată lipsi de El. El este Creatorul tuturor lucrurilor; oare nu El este Domnul robilor și Domnul faptelor lor, Cel care a hotărât mișcările și sorocurile lor?…"

8. Imamul Abū ʿAbd Allāh ʿUbayd Allāh ibn Muḥammad ibn Baṭṭah al-ʿUkbarī al-Ḥanbalī, decedat în anul 387 H, a spus în cartea sa Al-Ibānah ʿan sharīʿat al-firqah al-nājiyah wa-mujānabat al-firaq al-madhmūmah:

„...Fundamentul credinței în Allah, pe care făpturile trebuie să îl aibă, constă în a crede trei lucruri. Primul: robul să creadă în stăpânirea Sa, deosebindu-se astfel de cei care neagă atributele divine și nu recunosc existența unui Creator. Al doilea: să creadă în unicitatea Sa, deosebindu-se astfel de asociaționiștii care recunosc Creatorul, dar Îi asociază pe alții în adorare. Al treilea: să creadă că El are Însușirile pe care nu le poate avea decât El — cunoașterea, puterea, înțelepciunea și toate celelalte Însușiri prin care S-a descris în Cartea Sa. Știm că mulți dintre cei care Îl recunosc și Îi afirmă unicitatea în mod general se abat în privința Însușirilor Sale, iar această abatere le afectează tawḥīd-ul. Îl găsim pe Allah Preaînaltul adresându-Se robilor Săi și chemându-i să creadă în fiecare dintre aceste trei lucruri. Cât privește chemarea lor să-I recunoască stăpânirea și unicitatea, nu o vom aminti aici, din pricina întinderii și amplorii acestui subiect. Jahmitul pretinde despre sine că le recunoaște pe amândouă, deși, negând Însușirile, și-a anulat această pretenție..."

Apoi a adus argumente care arată falsitatea poziției jahmiților privind negarea Însușirilor.[35]

Acest text este cât se poate de limpede în menționarea celor trei categorii ale tawḥīd-ului.

Cugetă — Allah să te ocrotească — la cuvintele lui Ibn Baṭṭah: *„Îl găsim pe Allah Preaînaltul adresându-Se robilor Săi și chemându-i să creadă în fiecare dintre aceste trei lucruri."* Ele constituie cea mai puternică respingere a celui care pretinde că această împărțire nu se găsește în Cartea lui Allah și nici în Sunnah Trimisului Său ﷺ.

35 Al-Ibānah de Ibn Baṭṭah, p. 693–694 în manuscris; în prescurtarea sa, fila 150.

Cugetă și la cuvintele de la începutul expunerii sale: *„Fundamentul credinței în Allah, pe care făpturile trebuie să îl aibă, constă în a crede trei lucruri…”* El a afirmat explicit că cele trei categorii ale tawḥīd-ului sunt fundamentul credinței în Allah pe care făpturile trebuie să îl aibă. Aceasta înseamnă că acela care nu împlinește aceste trei lucruri nu are nici credință și nici tawḥīd. Credința și tawḥīd-ul înseamnă a-L recunoaște numai pe Allah în aceste trei privințe. Cine nu împlinește unicitatea stăpânirii neagă Creatorul și Îi asociază pe alții în stăpânirea Sa. Cine nu împlinește unicitatea adorării Îi asociază pe alții în divinitate și adorare, precum asociaționiștii adoratori ai idolilor. Iar cine nu împlinește unicitatea Numelor și Însușirilor este necredincios și se abate în privința Numelor și Însușirilor lui Allah.

9. Imamul și ḥāfiẓ-ul Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Isḥāq ibn Yaḥyā ibn Mandah, decedat în anul 395 H, a amintit categoriile tawḥīd-ului în cartea sa Kitāb al-Tawḥīd wa-maʿrifat asmāʾ Allāh ʿazza wa-jalla wa-ṣifātihī ʿalā al-ittifāq wa-l-tafarrud. A adus numeroase dovezi pentru ele din Carte și din Sunnah, oferind o explicație amplă și limpede, dincolo de care nu mai este nimic de adăugat.

Între capitolele sale privitoare la unicitatea stăpânirii se află următoarele:

1. Menționarea celor prin care Allah, Atotputernicul și Mărețul, S-a descris pe Sine și care arată unicitatea Sa: că El este Unul, Cel de care totul depinde, că nu a născut, nu a fost născut și nimeni nu Îi este egal.

2. Cunoașterea începutului creației.

3. Dovezile care arată că Tronul a fost creat înaintea celorlalte lucruri.

4. Dovezile care arată că Allah a hotărât măsurile tuturor lucrurilor înainte de a crea făpturile.

5. Semnele limpezi pe care le iau ca dovezi cei dăruiți cu înțelegere și pe care Allah, Atotputernicul și Mărețul, le-a dat robilor Săi ca dovezi din creația Sa, pentru a-I cunoaște unicitatea: alcătuirea bine orânduită a lucrării Sale și minunatele manifestări ale înțelepciunii Sale în crearea cerurilor și a pământului…

6. Ceea ce Allah, Atotputernicul și Mărețul, a adus la început, dintre semnele limpezi care arată unicitatea Sa.

7. Versetele concordante și armonioase care arată unicitatea lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, prin descrierea creării cerurilor, pe care El le-a amintit în Cartea Sa și le-a lămurit făpturilor Sale prin limba Trimisului Său ﷺ.[36]

Apoi a amintit și alte capitole.

Între capitolele sale privitoare la unicitatea adorării se află următoarele:

1. Cunoașterea Numelor celor mai frumoase ale lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, cu care S-a numit și pe care le-a făcut cunoscute robilor Săi, pentru a-L cunoaște, a-L invoca și a-L pomeni.

2. Cunoașterea Numelui celui mai măreț al lui Allah, cu care S-a numit, și superioritatea lui asupra tuturor formulelor de pomenire.

În acest capitol a amintit următoarele:

a. Cuvintele Profetului ﷺ:

أُمِرْتُ أَنْ أَدْعُوَ النَّاسَ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Mi s-a poruncit să-i chem pe oameni să mărturisească faptul că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah.

Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

b. Cuvintele Profetului ﷺ:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Islamul a fost clădit pe mărturisirea că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah.

Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

36 Vezi aceste capitole în Kitāb al-Tawḥīd, 1/61–116.

c. Cuvintele Profetului ﷺ:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَسْكُتْ

Cine crede în Allah și în Ziua de Apoi să spună ceea ce este bun sau să tacă.

Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

d. Cuvintele Profetului ﷺ adresate unui bărbat:

قُلْ رَبِّيَ اللَّهُ، ثُمَّ اسْتَقِمْ

Spune: „Domnul meu este Allah”, apoi fii statornic!

Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

e. Cuvintele Profetului ﷺ adresate unui bărbat:

اللَّهُ يَمْنَعُنِي مِنْكَ

Allah mă apără de tine.

Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

f. Cuvintele Profetului ﷺ:

مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَمَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ

Cine jură să jure pe Allah, Atotputernicul și Mărețul. Cine jură pe altcineva decât pe Allah a săvârșit asociere.

Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

g. Cuvintele Profetului ﷺ:

اذْكُرُوا اللَّهَ عَلَى جَمِيعِ الْأُمُورِ

Pomeniți-L pe Allah în toate treburile!
Citat de Ibn Mandah în Kitāb al-Tawḥīd

Preaînaltul a spus:

﴿وَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرٗا﴾

Și pomeniți-L mult pe Allah![37]
Coran 62:10

El a amintit și multe alte lucruri privitoare la unicitatea adorării.

Între capitolele sale privitoare la unicitatea Numelor și Însușirilor se află:

— Cunoașterea Însușirilor lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, prin care S-a descris pe Sine și pe care le-a revelat în Cartea Sa, precum și a celor transmise de Trimisul ﷺ pentru a-L descrie pe Domnul său, Atotputernicul și Mărețul, și a le lămuri comunității.

A amintit și multe alte capitole despre unicitatea Numelor și Însușirilor.[38]

Înainte de acestea, amintise un mare număr dintre Numele cele mai frumoase ale lui Allah.[39]

Șeicul nostru, doctorul ʿAlī ibn Nāṣir Faqīhī, a spus în introducerea ediției îngrijite de el a lucrării amintite a lui Ibn Mandah:

> *„Autorul acestei cărți a trăit în secolul al IV-lea al Hegirei (310–395 H). Cartea sa cuprinde categoriile tawḥīd-ului amintite în Cartea lui Allah Preaînaltul: unicitatea stăpânirii, unicitatea adorării și unicitatea Numelor și Însușirilor. El a*

37 Vezi aceste capitole în Kitāb al-Tawḥīd, 2/14–46.

38 Vezi aceste capitole în Kitāb al-Tawḥīd, de la 3/7 până la sfârșitul cărții.

39 Vezi Kitāb al-Tawḥīd, 2/47–208.

început cu categoria unicității lui Allah în stăpânire, aducând-o ca dovadă pentru unicitatea adorării. Apoi a pus un titlu pentru unicitatea Numelor, iar prin aceasta a intrat în unicitatea adorării, de la capitolul al patruzeci și doilea până la al cincizecilea. După aceea a revenit pentru a completa Numele lui Allah Preaînaltul, apoi a continuat cu unicitatea Însușirilor, cercetând-o separat de Numele lui Allah, Atotputernicul și Mărețul. A revenit apoi la unicitatea stăpânirii, menționând-o explicit la sfârșitul cărții. În argumentarea sa, el nu a ieșit din Cartea lui Allah, din Sunnah Trimisului Său ﷺ și din cuvintele înaintașilor, după cum va vedea cititorul în carte."[40]

10. Abū Bakr Muḥammad ibn al-Walīd al-Ṭurṭūshī al-Mālikī, decedat în anul 520 H, a spus în introducerea cărții sale Sirāj al-mulūk:[41]

„Îi mărturisesc stăpânirea și unicitatea, precum și Numele cele mai frumoase, Însușirile preaînalte și atributele desăvârșite pe care El Însuși Și le-a mărturisit."

El a amintit, așadar, cele trei categorii.

11. Abū ʿAbd Allāh ibn Aḥmad al-Qurṭubī al-Mālikī, decedat în anul 671 H, a spus:

„«Allah» este Numele Celui care există cu adevărat, care cuprinde Însușirile divinității și este descris prin atributele stăpânirii, Cel căruia Îi aparține numai Lui existența reală. Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de El, Preaslăvitul!"[42]

El a mai spus:

„Rădăcina asocierii interzise este credința că Allah Preaînaltul are un asociat în divinitate. Aceasta este asocierea cea mai

40 Vezi introducerea la Kitāb al-Tawḥīd de Ibn Mandah, 1/27–28, precum și descrierea cărții și a temelor sale făcută de șeicul nostru — Allah să-l ocrotească —, 1/23–42.

41 1/7.

42 Tafsīr al-Qurṭubī, 1/72.

mare, asocierea din vremea ignoranței. Pe treapta următoare se află credința într-un asociat al lui Allah Preaînaltul în lucrare: este afirmația celui care spune că există altcineva în afară de Allah Preaînaltul care săvârșește în mod independent o faptă și o aduce la existență, chiar dacă nu crede că acesta este o divinitate."[43]

Acestea sunt câteva texte ale unor imami dintre înaintași și dintre învățații musulmanilor — Allah să aibă milă de ei — care au trăit în epoci diferite. Ele cuprind cele trei categorii ale tawḥīd-ului și arată cât se poate de limpede că oamenii Sunnei și ai comunității au urmat această împărțire de-a lungul veacurilor.

La fel au procedat cei veniți după ei, precum șeicul Islamului Ibn Taymiyyah, discipolul său, marele învățat Ibn al-Qayyim, ḥāfiẓ-ul Ibn Kathīr, imamul al-Dhahabī, al-Maqrīzī, Ibn Abī al-ʿIzz al-Ḥanafī, al-Saffārīnī, al-Ṣanʿānī, al-Shawkānī, șeicul Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, discipolii acestora și mulți alții, al căror număr este greu de cuprins și a căror enumerare ar fi îndelungată.

Niciunul dintre aceștia nu se deosebește de ceilalți în afirmarea acestor categorii. Ei urmează Cartea și Sunnah și se țin de ceea ce se găsește în ele: urmează, fără să inventeze, se conduc după exemplul primit și nu născocesc. Cei care li se împotrivesc sunt oamenii inovațiilor și ai patimilor, care se împotrivesc lui Allah și Trimisului Său și urmează altă cale decât cea a credincioșilor.

Îi cerem lui Allah să ne dăruiască tawḥīd curat și credință statornică și să ne ajute să urmăm călăuzirea celui mai de seamă dintre trimiși și a imamului celor care afirmă unicitatea: Profetul nostru Muḥammad — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui, asupra familiei și a tuturor companionilor săi.

Și toată lauda I se cuvine lui Allah, Domnul lumilor.

43 Tafsīr al-Qurṭubī, 5/118.

Glosar

Tawḥīd التوحيد

Afirmarea unicității lui Allah în stăpânire, în dreptul la adorare și în Numele și Însușirile Sale.

Tawḥīd al-rubūbiyya توحيد الربوبية

Recunoașterea faptului că numai Allah creează, stăpânește și rânduiește toate lucrurile.

Tawḥīd al-ulūhiyya توحيد الألوهية

Consacrarea tuturor formelor de adorare numai lui Allah, fără niciun asociat.

Tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt توحيد الأسماء والصفات

Afirmarea Numelor și Însușirilor prin care Allah S-a făcut cunoscut în Coran și în Sunna, fără negare sau asemănare cu făpturile.

Șirk الشرك

Asocierea altcuiva cu Allah în ceea ce Îi aparține numai Lui, precum îndreptarea unei forme de adorare spre altcineva.

Ilḥād الإلحاد

Abaterea de la adevăr; în discuția despre Nume și Însușiri, îndepărtarea de cele statornicite în Coran și Sunna.

Dhikr الذكر

Pomenirea lui Allah.

Duʿāʾ الدعاء

Rugă sau invocație.

Kursī الكرسي

Una dintre făpturile lui Allah. Versetul 2:255 spune că Kursī-ul Său cuprinde cerurile și pământul.

Bibliografie

1. Maʿārij al-qabūl, Ḥāfiẓ al-Ḥakamī.
2. Jāmiʿ al-bayān (Tafsīr Ibn Jarīr), al-Ṭabarī.
3. Ighāthat al-lahfān, Ibn al-Qayyim.
4. Tafsīr Ibn Kathīr.
5. Madārij al-sālikīn, Ibn al-Qayyim.
6. Āyat al-kursī wa-barāhīn al-tawḥīd, ʿAbd al-Razzāq al-Badr.
7. Al-Mawāhib al-rabbāniyya min al-āyāt al-qurʾāniyya, ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī.
8. Al-Wābil al-ṣayyib, Ibn al-Qayyim.
9. Ṣaḥīḥ al-Bukhārī.
10. Ṣaḥīḥ Muslim.
11. Jāmiʿ al-Tirmidhī.
12. Sunan Abī Dāwūd.
13. Ṣaḥīḥ al-Tirmidhī.
14. Irshād al-thiqāt ilā ittifāq al-sharāʾiʿ ʿalā al-tawḥīd wa-l-maʿād wa-l-nubuwwāt.
15. Aḍwāʾ al-bayān, al-Šanqīṭī.
16. Al-Taḥdhīr min mukhtaṣarāt al-Ṣābūnī fī al-tafsīr.
17. Al-Tanbīhāt al-saniyya ʿalā al-ʿaqīda al-wāsiṭiyya.
18. Badāʾiʿ al-fawāʾid, Ibn al-Qayyim.
19. Al-Ḥawqala: mafhūmuhā wa-faḍāʾiluhā wa-dalālātuhā al-ʿaqadiyya.
20. Al-Fiqh al-absaṭ.
21. Al-Tawḥīd (Kitāb al-tawḥīd), Ibn Mandah.
22. Al-Ḥujja, al-Taymī.
23. Al-Ḥilya.
24. Al-Ibāna, Ibn Baṭṭa.
25. Mukhtaṣar al-Ibāna.
26. Sirāj al-mulūk.
27. Tafsīr al-Qurṭubī.

Indice

adorare 3, 5, 29, 31, 33, 34, 35, 40, 47, 48, 62, 63, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 84
Coran 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 64, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 83
credință 2, 8, 17, 21, 69, 77, 78, 80, 85
Însușiri 2, 4, 50, 62, 79
Kursī 20, 21
mijlocire 65
Nume 2, 20, 62, 68
pomenire 81
predestinare 2
rubūbiyya 1, 2, 4, 6, 12
rugă 39
stăpânire 2, 45, 60, 61, 62, 64, 66, 69, 75, 84
Sunna 4, 12
tawḥīd 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12, 15, 17, 19, 21, 31, 32, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 60, 61, 62, 63, 66, 69, 70, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85
ulūhiyya 1, 3, 5, 15

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

CREDINȚĂ · TAWHID

Dovezile celor trei categorii ale tawḥīd-ului

Unicitatea stăpânirii, unicitatea adorării și unicitatea Numelor și Însușirilor, explicate prin dovezi din Coran și Sunna.

Argumentele coranice sunt însoțite de explicații ale învățaților și de invocații profetice. Lucrarea arată de ce recunoașterea lui Allah drept Creator trebuie însoțită de adorarea numai a Lui.

Traducere în limba română · Institutul Tawhid.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro